



# ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

## ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ  
ΤΗ 27 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1979

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ  
14

### ΠΡΟΕΔΡΙΚΟΝ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 60

Περὶ καθορισμοῦ ἐνιαίου ὥρολογίου καὶ ἀναλυτικοῦ προγράμματος ἐκπαίδευσης εἰς τὰ τμήματα ἐκπαίδευσης Κοινωνικῶν Λειτουργῶν τῶν Σχολῶν Ὑγείας καὶ Προνοίας τῶν Κ.Α.Τ.Ε.Ε. καὶ εἰς τὰς Ἀνωτέρας Σχολὰς Κοινωνικῆς Ἑργασίας, ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν.

### Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἐχόντες ὑπ' ὄψει :

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 8 παρ. 3, 26 παρ. 1 καὶ 4 καὶ 49 παρ. 1ε τοῦ Ν. 576/77 ἀπερὶ ὁργανώσεως καὶ διοικήσεως τῆς Μέσης καὶ Ἀνωτέρας Τεχνικῆς καὶ Ἑπαγγελματικῆς Ἐκπαίδευσης.

2. Τὴν ὑπὸ τοῦ Κ.Ε.Μ.Ε. διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 109/1977 πράξεώς του, διατυπωθεῖσαν γνώμην.

3. Τὴν ὑπ' ἀριθ. 877/78 γνωμοδότησιν τοῦ Συμβουλίου τῆς Ἐπικρατείας, προτάσει τῶν Ὑπουργῶν Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Ὀργανισμῶν καὶ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν, ἀποφασίζομεν :

#### Ἄρθρον 1.

1. Ἡ ἐκπαίδευσις κοινωνικῶν λειτουργῶν εἰς τὰς Σχολὰς Ὑγείας καὶ Προνοίας τῶν Κ.Α.Τ.Ε.Ε. καὶ τὰς Ἀνωτέρας Σχολὰς Κοινωνικῆς Ἑργασίας ἀρμοδιότητος τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν γίνεται ἐφεξῆς, βάσει τοῦ διὰ τοῦ παρόντος καθοριζομένου ὥρολογίου καὶ ἀναλυτικοῦ προγράμματος.

2. Τὸ πρόγραμμα περιλαμβάνει θεωρητικὴν κατάρτισιν καὶ πρακτικὴν ἀσκήσιν.

3. Ἡ θεωρητικὴ κατάρτισις περιλαμβάνει εἰδικώτερον διδασκαλίαν ἀπὸ ἐδρας, φροντιστηριακὰς ἀσκήσεις καὶ σεμινάρια ἐντὸς τῆς Σχολῆς καὶ ἐπισκέψεις, ὅσας κρίνονται ἀπαραίτητοι διὰ τὴν πληρεστέραν κατάρτισιν τοῦ σπουδαστοῦ. Διὰ τῶν σεμιναρίων, ἅτινα ἐναρμονίζονται πλήρως πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος, καλύπτονται ἀνάγκαι, ἰδίᾳ πειραματισμοῦ εἰς νέας μορφὰς θεωρητικῆς ἐκπαίδευσης, ἐνημερώσεως ἐπὶ τῶν διαμορφουμένων νέων κοινωνικῶν δεδομένων καὶ συνθηκῶν, ὡς καὶ διατηρήσεως τῶν ἰδιομορφιῶν ἐκάστης Σχολῆς.

4. Ἡ πρακτικὴ ἀσκήσις λαμβάνει χώραν εἰς Κέντρα Πρακτικῆς Ἀσκήσεως, ἐκπαιδευομένων εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἑργασίαν, ἥτοι Κοινωνικὰς Ὑπηρεσίας τοῦ Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ τομέως, οἱ ὅποιοι πληροῦν τὰς ὑπὸ τῶν ἐκάστοτε κειμένων διατάξεων ἀπαιτούμενας προϋποθέσεις λειτουργίας.

Ἄρθρον 2.

1. Τὸ ὥρολόγιον πρόγραμμα τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἀρθρῷ ἐκπαιδευομένων καθορίζεται εἰς ὥρας ἐβδομαδιαίως, ὡς ἀκολουθῶς :

	Διδ.	Φρον.	Ἀσκή- σις ἐκτὸς Σχολῆς	Σύν- ολον
Α' ἑξάμηνον :				
1. Στοιχεῖα Βιολογίας καὶ Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς ...	3	—	—	3
2. Στοιχεῖα Δημοσίας Ὑγιεινῆς καὶ Προληπτικῆς Ἰατρικῆς. ....	2	—	—	2
3. Ψυχολογία (Γενικὴ Ψυχολογία) ....	2	—	—	2
4. Παγκόσμιος Ἱστορία Πολιτισμοῦ ....	2	—	—	2
5. Κοινωνιολογία (Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Κοινωνιολογίαν) ....	2	—	—	2
6. Στοιχεῖα Οἰκονομικῆς ..	3	—	—	3
7. Στοιχεῖα Δημογραφίας	2	—	—	2
8. Βασικὰ Προγράμματα Κοιν. Προστασίας .....	2	1	—	3
9. Παρατήρησις καὶ ἐνημέρωσις εἰς τὸ ἔργον καὶ τὸν τρόπον λειτουργίας Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν (ἐπισκέψεις). ....	—	2	4	6
10. Σεμινάρια .....	—	3	—	3
11. Ξέναι γλῶσσαι (Ἀγγλικὴ ἢ Γαλλικὴ) .....	2	1	—	3

Σύνολον ὥρῶν 20 7 4 31

	Διδ.	Φρον.	Ἀσκη- σεις ἐκτὸς Σχολῆς	Σύν- ολον				Ἀσκη- ἐκτὸς ἐκτὸς Σχολῆς	Σύν- ολον
Β' ἐξάμηνον :					3. Κοινωνιολογία (Κοινωνικά φαινόμενα ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς συγχρόνου ζωῆς) ...	2	—	—	2
1. Στοιχεῖα Βιολογίας καὶ Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς ...	2	—	—	2	4. Στοιχεῖα ποινικοῦ δικαίου καὶ ἐγκλημ/γίας ...	2	—	—	2
2. Στοιχεῖα Δημοσίας Ὑ- γιεινῆς καὶ Προληπτικῆς Ἰατρικῆς ...	2	—	—	2	5. Ὁργάνωσις καὶ Διοικήσις Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν .	2	—	—	2
3. Ψυχολογία (Ἐξελεγκτικὴ Ψυχολογία) ...	2	—	—	2	6. Μέθοδος Κοινων. Ἐργα- σίας με' Ἄτομα ...	2	1	—	3
4. Παγκόσμιος Ἱστορία Πο- λιτισμοῦ ...	2	—	—	2	7. Μέθοδος Κοινων. Ἐργα- σίας με' Ομάδας ...	2	1	—	3
5. Κοινωνιολογία (Εἰσα- γωγὴ εἰς τὴν Κοινωνιο- λογίαν) ...	2	—	—	2	8. Μέθοδος Κοινων. Ἐργα- σίας με' Κοινότητα ...	2	1	—	3
6. Στοιχεῖα Οἰκονομικῆς ...	2	—	—	2	9. Στοιχεῖα Κοινωνικῆς Πο- λιτικῆς ...	2	—	—	2
7. Βασικά Προγράμματα Κοινωνικῆς Προστασίας	2	—	—	2	10. Ξέναι γλῶσσαι (Ἀγ- γλικὴ ἢ Γαλλικὴ) ...	1	1	—	2
8. Ἱστορία Κοινωνικῆς Προνοίας ...	3	—	—	3		19	4	—	23
9. Δίκαιον (Γενικαὶ Ἀρχαὶ Δικαίου) ...	2	—	—	2	Πρακτικὴ Ἀσκήσις	—	—	12	12
10. Ἀρχαὶ Κοινωνικῆς Ἐρ- γασίας ...	2	—	—	2	Ἐποπτεία Πρακτικῆς	—	1	—	1
11. Παρατήρησις καὶ ἐνημέ- ρωσις εἰς τὸ ἔργον καὶ τὸν τρόπον λειτουργίας Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν (ἐπισκέψεις) ...	—	2	4	6	Σύνολον ὥρῶν	19	5	12	36
12. Σεμινάρια ...	—	2	—	2	Θερινὴ Περίοδος (4 ἐβδομάδων)				
13. Ξέναι γλῶσσαι (Ἀγ- γλικὴ ἢ Γαλλικὴ) ...	2	1	—	3	Πρακτικὴ Ἀσκήσις	—	—	36	36
					Ἐποπτεία Πρακτικῆς	—	1	—	1
Σύνολον ὥρῶν	23	5	4	32	Σύνολον ὥρῶν	—	1	36	37
Γ' ἐξάμηνον :					Ε' ἐξάμηνον :				
1. Ψυχολογία (Ἐξελεγκτικὴ Ψυχολογία) ...	2	—	—	2	1. Ψυχολογία (Προσωπικό- της καὶ προσαρμογῇ)	2	—	—	2
2. Κοινωνιολογία (Κοινω- νικά Φαινόμενα ὑπὸ τὸ πρῖσμα τῆς συγχρόνου ζωῆς). ...	2	—	—	2	2. Στοιχεῖα Ψυχιατρικῆς — Ψυχοπαθολογίας ...	2	—	—	2
3. Δίκαιον (Στοιχεῖα Οἰκο- γενειακοῦ Δικαίου). ...	3	—	—	3	3. Κοινωνιολογία (Κοινωνικὴ Παθολογία) ...	2	—	—	2
4. Στοιχεῖα Οἰκονομικῆς ...	2	—	—	2	4. Δίκαιον (Στοιχεῖα Ἐρ- γατικῆς Νομοθεσίας) ...	2	—	—	2
5. Μέθοδος Κοινωνικῆς Ἐρ- γασίας με' Ἄτομα ...	2	2	—	4	5. Κοινωνικὴ Στατιστικὴ ...	2	—	—	2
6. Μέθοδος Κοινωνικῆς Ἐρ- γασίας με' Ομάδας ...	2	2	—	4	6. Μέθοδος Κοινωνικῆς Ἐρ- γασίας με' Ἄτομα ...	1	1	—	2
7. Ὁργάνωσις καὶ Διοίκη- σις Κοινωνικῶν Ὑπηρε- σιῶν ...	2	—	—	2	7. Μέθοδος Κοινωνικῆς Ἐρ- γασίας με' Ομάδας ...	1	1	—	2
8. Σεμινάρια ...	—	2	—	2	8. Μέθοδος Κοινωνικῆς Ἐρ- γασίας με' Κοινότητα ...	1	1	—	2
9. Ξέναι γλῶσσαι (Ἀγγλικὴ ἢ Γαλλικὴ) ...	1	1	—	2	9. Στοιχεῖα Κοινωνικοῦ Προγραμματισμοῦ ...	1	—	—	1
					10. Ἐπαγγελματικὴ δεοντο- λογία ...	1	—	—	1
Πρακτικὴ Ἀσκήσις	16	7	—	23		15	3	—	18
Ἐποπτεία Πρακτικῆς	—	1	—	1	Πρακτικὴ Ἀσκήσις	—	—	18	18
Σύνολον ὥρῶν.	16	8	12	36	Ἐποπτεία Πρακτικῆς	—	1	—	1
Δ' ἐξάμηνον :					Σύνολον	15	4	18	37
1. Ψυχολογία (Προσωπι- κότης καὶ προσαρμογῇ)	2	—	—	2	ΣΤ' ἐξάμηνον :				
2. Στοιχεῖα Ψυχιατρικῆς — Ψυχοπαθολογίας ...	2	—	—	2	1. Ψυχολογία (Κοινωνικὴ Ψυχολογία) ...	2	—	—	2
3. Κοινωνιολογία (Κοινω- νικὴ Παθολογία) ...	2	—	—	2	2. Στοιχεῖα Ψυχιατρικῆς — Ψυχοπαθολογίας ...	1	—	—	1
4. Κοινωνικὴ Ἐρευνα (Στοι- χεῖα—Ἐφαρμογῇ) ...	1	2	3	6	3. Κοινωνιολογία (Κοινω- νικὴ Παθολογία) ...	2	—	—	2

	Διδ.	Φρον.	Άσκη- σις ἐκτός Σχολῆς	Σύν- ολον
5. Μέθοδος Κοινωνικῆς Ἐργασίας με Κοινότητα — Κοινοτική Ἀνάπτυξις ...	1	1	—	2
6. Μέθοδοι Κοινωνικῆς Ἐργασίας με τὴν οἰκογένειαν. ....	1	1	—	2
7. Μέθοδοι Κοινωνικῆς Ἐργασίας εἰς Ἰδρύματα ...	1	1	—	2
	9	5	3	17
Πρακτικὴ ἄσκησις .	—	—	18	18
Ἐποπτεία Πρακτικῆς	—	1	—	1
Σύνολον ὥρων	9	6	21	36
Θερινὴ Περίοδος (4 ἐβδομάδων)				
Πρακτικὴ Ἀσκήσις	—	—	36	36
Ἐποπτεία Πρακτικῆς	—	1	—	1
Σύνολον ὥρων	—	1	36	37

\* Ἀρθρον 3.

Τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα ἐκάστου τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ περιλαμβανομένων μαθημάτων καθορίζεται ὡς ἀκολούθως:

#### 1. Μάθημα:

#### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Α' καὶ Β' ἐξάμηνον.

β. Ὡραὶ ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας.

1) Α' ἐξάμηνον.

Θεωρητικὴ διδασκαλία τρεῖς (3).

2) Β' ἐξάμηνον.

Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ βασικῶν γνώσεων, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἐπὶ τῶν γενικῶν νόμων καὶ τῶν συνθηκῶν ζωῆς ὡς καὶ τῆς σχέσεώς των μετὰ τὸ περιβάλλον, ἀφ' ἑτέρου δέ, τῆς ὑγιεινῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν Κοινωνικῶν αὐτῆς προσεχτάσεων.

Ἐιδικώτερον ἐπιδιώκεται ὅπως ὁ σπουδαστής:

1) κατανοῇ τὴν σχέσιν καὶ ἀλληλεπίδρασιν περιβάλλοντος, συναισθηματικῶν καὶ βιολογικῶν παραγόντων, κατὰ τὴν κατὰ τὴν τῆς υγείας καὶ κατὰ τὴν κατὰ τὴν ἀσθενείας,

2) ἀποκτήσῃ βασικὰς γνώσεις νοσολογίας προκειμένου νὰ συνειδητοποιήσῃ τὴν εὐθύνην του ὡς Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ καὶ πολίτου διὰ τὴν διατήρησιν τῆς υγείας καὶ τὴν πρόληψιν τῶν ἀσθενειῶν.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Θέματα Βιολογίας.

α) Ἡ φύσις τῆς ζωῆς, ἡ χημικὴ ἐκείνη τῆς ζωῆς, εἶδη ζωῆς.

β) Τὸ κύτταρον, ἀναπαραγωγὴ κυττάρων, λειτουργία κυττάρων, κληρονομικότης.

γ) Αἱ λειτουργίαι τῆς ζωῆς:

Μεταβολισμός, ἀναπνοή, αἷμα, λέμφο.

Συστήματα (κυκλοφορικόν, οὐροποιητικόν, ἀναπνευστικόν, πεπτικόν, γεννητικόν, νευρικόν, ἐνδοκρινικόν).

δ) Περιβάλλον — Προσαρμογή:

1) Θέματα Κοινωνικῆς Ὑγιεινῆς.

α) Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ὑγιεινὴν, Ὑγεία.

Ἀνάπτυξις ἐννοίας, Δημόσια, Ἀτομικὴ, Κοινωνικὴ Ὑγιεινὴ.

β) Ὑγιεινὴ περιβάλλοντος, κατοικία, ἐνδυμασία.

γ) Ὑγιεινὴ Διατροφῆς (Πρωτεΐναι, λίπη, ὑδατάνθρακες, βιταμίναι, ἠλεκτρολύτες, Θερμιδικαὶ ἀνάγκαι).

δ) Κύτταρος, τοκετός (φυσιολογικὸς ἢ μὴ), ἀνάγκαι ἐγκύου.

ε) Βρεφικὴ — Παιδικὴ ἡλικία, ἐμβόλια, παιδικὰ νοσήματα, ἀνωμαλίες ἀναπτύξεως.

στ) Νοσήματα κατὰ συστήματα καὶ κοινωνικαὶ ἐπιπτώσεις τούτων. (Κυκλοφοριακῶν, ἀναπνευστικῶν, οὐροποιητικῶν, πεπτικῶν, κινήτηριον, ἐνδοκρινικῶν).

ζ) Λοιμώδη καὶ ἀφροδίσια νοσήματα.

η) Καρκίνος.

θ) Ἑπαγγελματικὴ Ὑγιεινὴ (ἐπαγγελματικὰ νοσήματα, ἀτυχήματα).

ι) Ὑγιεινὴ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας.

ια) Προγράμματα Ὑγείας εἰς Ἑθνικὸν καὶ διεθνὲς ἐπίπεδον.

#### 2. Μάθημα:

#### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Α' καὶ Β' ἐξάμηνον.

β. Ὡραὶ ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ βασικῶν γνώσεων διὰ τῶν ὁποίων θὰ συνειδητοποιήσῃ τοὺς παράγοντας ἐκείνους οἱ ὅποιοι ἐπηρεάζουν τὴν δημοσίαν υγείαν καὶ θὰ κατανοήσῃ τὴν ἀναγκαιότητα τῶν μέτρων προληπτικῆς ἱατρικῆς.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Ἐννοία τῆς Ὑγείας καὶ τῆς Νόσου κατὰ τὴν Παγκόσμιον Ὁργάνωσιν Ὑγείας (Π.Ο.Υ.). Ὁρισμὸς αὐτῶν ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως. Ἡ υγεία ὡς ἐνία κατὰ τὴν καὶ ὡς δυναμικὴ ἱσσορροπία τοῦ ἀνθρώπου. Σύντομος Ἱστορία τῆς Δημόσιας Ὑγείας.

2) Φάσεις, ἐκβάσεις καὶ ἐπιπτώσεις τῆς Νόσου. Αἷτια τῶν Νόσων. Ἡ θεραπεία, ἡ πρόληψις καὶ ἡ πρόγνωση τῆς Νόσου. Ἡ Ὑγιεινὴ ὡς Ἐπιστήμη. Ἀρχαὶ καὶ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ τῆς Ὑγιεινῆς. Κλάδοι (Διαίρεσις) τῆς Ὑγιεινῆς.

3) Κληρονομικότης, κληρονομικὰ νοσήματα, προγαμιαία ἱατρικὴ ἐξέταση καὶ ἡ σημασία αὐτῶν εἰς τὴν Δημόσιαν καὶ Κοινωνικὴν Ὑγιεινὴν.

4) Ὑγιεινὴ τῆς διατροφῆς εἰς γενικότητα, ἤτοι: Ὁρισμοὶ τροφίμων, θρεπτικῶν οὐσιῶν, ἀνωτέρων, βιολογικῶν. θρεπτικῶν οὐσιῶν, νοσογόνου διατροφῆς. Ὑδατάνθρακες — Λίπη — Λευκώματα (Ἐνεργειογόνοι θρεπτικαὶ οὐσίαι).

Ὑδρῶν — βιοστοιχεῖα — Βιταμίναι — Διατροφικὰ ὄργανα καὶ ὅξια (Μὴ ἐνεργειογόνοι θρεπτικαὶ οὐσίαι) — Γενικαὶ ὁδηγαὶ ὑγιεινῆς διατροφῆς.

5) Τὸ περιβάλλον τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι: γενικαὶ ἀρχαὶ σχέσεως τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὁργανισμοῦ καὶ τοιαῦτα τοῦ τεχνητοῦ περιβάλλοντος — Ἀήρ — Θερμότης — Ὑγρασία — Φῶς — Θόρυβος — Κατοικία — Ἐνδυσις — Ὑπόδησις — Ὑδρευσις — Ἀποχέτευσις — Ἀπορρίμματα — Μεταφορικὰ μέσα.

6) Γενικαὶ γνώσεις περὶ τῶν λοιμωδῶν νοσημάτων, περὶ τῆς αἰτιολογίας καὶ τῆς σημασίας τούτων ἀπὸ ἀπόψεως Δημόσιας Ὑγιεινῆς.

7) Γενικαὶ γνώσεις περὶ τῶν μὴ λοιμωδῶν νοσημάτων καὶ τῆς σημασίας τούτων ἀπὸ ἀπόψεως Δημόσιας Ὑγιεινῆς.

8) Ἱατρικαὶ Ὑπηρεσίαι ἐν Ἑλλάδι καὶ ἡ συμβολὴ τούτων εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς δημοσίας υγείας.

#### 3. Μάθημα:

#### ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ)

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Α' ἐξάμηνον.

β. Ὡραὶ ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

## Θεωρητική διδασκαλία δύο (2)

## γ. Σκοπός του μαθήματος:

1) Η κατανόηση υπό του σπουδαστού των βασικών γνώσεων και άρχων της ψυχολογίας και της σχέσεως ή όποια υπάρχουν μεταξύ ψυχολογίας και άλλων κλάδων οι όποιοι μελετούν τον άνθρωπον.

2) Η εισαγωγή του σπουδαστού εις την επιστημονικήν έρευναν της συμπεριφοράς και εις τα επιστημονικά δεδομένα περί των ανθρώπινων λειτουργιών εις τον χώρο της μνήμης, μάθησως, αντίληψως κ.ο.κ.

## δ. Βασικαί ενότητες:

- 1) Έννοια και αντικείμενον της ψυχολογίας.
- 2) Ιστορική επισκόπηση.
- 3) Η Ψυχολογία εις τον χώρο των επιστημών της συμπεριφοράς.
- 4) Μέθοδοι ψυχολογικής έρευνας (Πρατήρησις -- Πείραμα -- Άλλα μέθοδοι).
- 5) Οί παράγοντες οι όποιοι καθορίζουν την προσωπικότητα (βιολογικοί -- περιβαλλοντικοί).
- 6) Το νευρικόν σύστημα και οι ενδοκρινείς αδένες.
- 7) Συναίσθημα -- Αντίληψις -- Προσοχή -- Μνήμη -- Μάθησις.
- 8) Νοημοσύνη ("Έννοια, μέτρησις, άνωμαλίας).
- 9) Σκέψις.
- 10) Αί κυριώτεροι ψυχολογικοί Σχολαί και θεωρίαι (FREUD, ADLER, JUNG, RANK, SULLIVAN, FROMM, PIAGET).
- 11) Κλάδοι της ψυχολογίας (Κλινική, Πειραματική κ.ά.).

## 4. Μάθημα:

## ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ)

α. Διδάσκειται κατά τὰ Β' και Γ' εξάμηνα:

6. Όροι έβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

Η κατανόηση υπό του σπουδαστού των γενικών και ειδικών άρχων και προβλημάτων τα όποια αντιμετωπίζει το άτομον εις έκαστον στάδιον της ανάπτυξεως και εξέλιξεως της προσωπικότητός του, και ειδικώτερον κατά την παιδικήν και εφηβικήν ηλικίαν.

## δ. Βασικαί ενότητες:

1) Προγεννητικόν στάδιον: Παράγοντες οι όποιοι επιδρούν εις την όμαλήν ή μη ανάπτυξιν του ατόμου κατά το προγεννητικόν στάδιον.

Διαπιστώσεις εκ των συγχρόνων εξέλιξεων της γενετικής.

2) Βασικαί λειτουργίαι ζωής του νεογεννήτου.

3) Δυνατότητες συμπεριφοράς του νεογεννήτου.

4) Βρεφική ηλικία: Σωματική ανάπτυξις και στάδια εξέλιξεως εις την συμπεριφοράν των βρεφών.

5) Νηπιακή ηλικία: Φυσική και ψυχοκινητική ανάπτυξις. Παιγνίδι και άσγολαί. Χειρισμός συμπεριφοράς νηπίων.

6) Προσχολική ηλικία: Κυριώτερα σημεία ανάπτυξεως κατά την περίοδον ταύτην.

Φυσική ανάπτυξις, ψυχοκινητική, διανοητική.

Κοινωνικοποίησης και ανεξαρτητοποίησης.

Το παιχνίδι, ή πραγματικότητα και ή φαντασία, συνειδητοποίησης έαυτού, φόβοι, διαταραχαί κ.λπ.

7) Μέση Παιδική Ηλικία:

Άνάπτυξις των διαφόρων ικανοτήτων (μνήμη, μάθησις, αντίληψις).

Έκπαίδρις της συναλλαγής με τους συνομηλίκους. Πλήρης υιοθέτησις του φύλου.

Διαταραχαί μάθησως, θεωρίαι περί της ικανότητας μάθησως.

Πηγαί άγχους εις την μέσην παιδικήν ηλικίαν (φοβία, φαντασιώσεις, τικπού, ήθικαί άξίαι, σεξουαλική άγωγή).

Παιδικαί άμυναι - χειρισμοί.

8) Έφηβική Ηλικία:

Βιολογικαί μεταβολαί, συναισθηματικοί και κοινωνικοί παράγοντες, οι όποιοι καθιστούν ιδιαιτέρως κρίσιμον την περίοδον αυτήν της ανάπτυξεως.

Κοινωνικοί ρόλοι, ανεξαρτητοποίησης, ταύτισις με το φύλον, επιλογή επαγγελματικής κατευθύνσεως.

Προβλήματα συμπεριφοράς. Ο ρόλος της οικογενείας, του σχολείου και των μέσων ενημερώσεως και διαφωτίσεως.

9) Ένηλικίωσις:

Γάμος, οικογένεια, επαγγελματική σταδιοδρομία.

Προσωπικαί δια την άνάληψιν των ρόλων εις τους άνωτέρω τομείς.

10) Γεροντική Ηλικία: Ανάγκαι, Προβλήματα, Πρωταρμολογία.

11) Άναφορά εις τας διαφόρους θεωρίας ανάπτυξεως της προσωπικότητος.

## 5. Μάθημα:

## ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ)

α. Διδάσκειται κατά τὰ Δ' και Ε' εξάμηνα.

β. Όροι έβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

1) Η διεύρυνσις των γνώσεων του σπουδαστού επί των παρχόντων οι όποιοι επιδρούν εις την διαμόρφωσιν και ανάπτυξιν της προσωπικότητος του ατόμου ως και επί της ικανότητός του, δια κοινωνικήν προσαρμογήν.

2) Η απόκτησις γνώσεων δια την λειτουργίαν και χρησιμοποίησιν υπό του ατόμου των μηχανισμών άμύνης.

3) Η ενημέρωσις του σπουδαστού περί των μέτρων και μεθόδων δια την διαφύλαξιν και προστασίαν της ψυχικής υγείας.

## δ. Βασικαί ενότητες:

1) Άνθρωπίνη φύσις και προσαρμογή.

2) Δυσκολία εις τον προσδιορισμόν της έννοιας «ψυχική υγεία» και φύγις προσαρμογή.

3) Θεωρητικά έννοια δια την διαμόρφωσιν και οργάνωσιν της προσωπικότητος.

4) Κληρονομικαί καταβολαί και περιβάλλον. Ο ρόλος της οικογενείας, του σχολείου και του ευρύτερου πολιτιστικού περιβάλλοντος.

5) Η σημασία των άτυπιδήτων ψυχικών διαδικασιών εις τον καθορισμόν της συμπεριφοράς.

6) Μηχανισμοί προσαρμογής (ή μηχανισμοί άμύνης).

7) Προσαρμογή και υγιής προσωπικότης.

8) Άγχος, πηγαί άγχους, χειρισμός.

9) Συγκρούσεις και άμφοβμικαί καταστάσεις.

10) Άλλα διαταραχαί της προσωπικότητος (φυγή εις την νεύρωσιν, άνωμαλος συμπεριφορά κ.λπ.).

11) Μέθοδοι αξιολογήσεως της προσωπικότητος. Συνέντευξις, προβληματικά TESTS κ.ά.

12) Μέτρα δια την προστασίαν της ψυχικής υγείας: Διαφωτίσις, συμβουλευτικοί Σταθμοί, έκπαίδευσις ειδικών, κοινωνική πολιτική.

## 6. Μάθημα:

## ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ)

α. Διδάσκειται κατά τὸ ΣΤ' εξάμηνον.

β. Όροι έβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

Η μελέτη και διερεύνησις της συμπεριφοράς του ατόμου έντός των πολιτιστικών πλαίσιων. Η έπισήμανσις των κοινωνικών επιδράσεων αι όποια συμβάλλουν εις την ανάπτυξιν της ανθρώπινης προσωπικότητος και αι όποια επηρεάζουν τον τρόπον της κοινωνικής ψυχσυναλλαγής.

## δ. Βασικαί ενότητες:

1) Εισαγωγή εις την Κοινωνικήν Ψυχολογίαν και εις την εξέλιξιν της.

2) Κοινωνικά αντιλήψεις και στάσεις:

Φύσις των στάσεων.

Μέτρησης των στάσεων.

Λειτουργία των στάσεων.

Ανάπτυξις των στάσεων.

Αλλαγή των στάσεων.

3) Κοινωνική ψυχροναλλαγή και άναγκαι αι όποιαι ικα-  
νοποιουνται μέσω αυτής. Άρέσκεια - Έπιθετικότης.

4) Συναλλαγή και θεωρία κοινωνικών συστημάτων.

5) Ο ρόλος της ομάδας και αι επιδράσεις της εις το άτο-  
μον.

6) Ψυχολογία των συγκρούσεων εις την ομάδα.

7. Μάθημα:

### ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Α' και Β' ἐξάμηνα.

β. Όραι: εβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

Η άπάντησις γνώσεων υπό του σπουδαστού δια των όποιων  
θα καταστή ικανός να κατανοήση τους παράγοντας εκείνους  
οί όποιοι υποβοηθούν εις την ανάπτυξιν του πολιτισμού, ως  
και εκείνους οί όποιοι επιταγχύνουν την εξασφάλισίν του, να με-  
λετήση τὰ άτομα υπό τὸ πρίσμα του πολιτισμού και να συνει-  
δητοποιήση την ατομικήν ευθύνην ως προς την ανάπτυξιν,  
διάσωσιν και παράδοσιν του πολιτισμού εις τους επερχομένους.

δ) Βασικαί ενότητες:

1) Εισαγωγή.

2) Ο Πολιτισμός εις τὰς Κοιλιάς του Νείλου και του  
Ινδού έως τὸ 1.700 π.Χ.

3) Ο Πολιτισμός εις την Μ. Ασίαν και την Κρήτην.

4) Η εξάπλωσις του πολιτισμού εις την Μέσην Ανατολήν  
1.700—500 π.Χ.

5) Η εξάπλωσις του Έλληνισμού και η άνθις της Έλ-  
ληνικής Κουλτούρας 500—146 π.Χ.

6) Η εξάπλωσις των μη Έλληνικών Πολιτισμών 500  
π.Χ. — 200 μ.Χ.

7) Αι βαρβαρικαί επιδρομαί και αι αντιδράσεις του πολι-  
τισμένου Κόσμου 200—600 μ.Χ.

8) Η αναβίωσις της Μέσης Ανατολής 600—1.000 μ.Χ.

9) Η Ευρωπαϊκή και Άπωτέρα Δύσις 1.000—1.500  
μ.Χ.

10) Η κυριαρχία της Δύσεως από του 1.500 μ.Χ. έως σή-  
μερον.

α) Αι μεγάλαι Ευρωπαϊκαί εξερευνήσεις.

β) Η μεταλλαγή της Ευρώπης 1.500—1.650 μ.Χ.

γ) Αι προεκτάσεις της Ευρώπης 1.500—1.650 μ.Χ.

δ) Η μεταβολή της Ιστροπίας της Οίκουμένης 1.500—  
1.850 μ.Χ.

ε) Η εξάπλωσις του Μουσουλμανισμού 1.700—1.850  
μ.Χ.

στ) Η άνοδος της Δύσεως 1.850—1950 μ.Χ.

8. Μάθημα:

### ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ (ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΝ)

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Α' και Β' ἐξάμηνα.

β. Όραι: εβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

Η γνωριμία του σπουδαστού με την επιστήμην της Κοι-  
νωνιολογίας και η κατανόησις υπ' αυτού των βασικωτέρων  
κοινωνιολογικών έννοιων.

δ. Βασικαί ενότητες:

1) Η φύσις και τὸ αντικείμενον της Κοινωνιολογίας.

2) Η προϊστορία της Κοινωνιολογίας και η εξέλιξις  
της από τὰ μέσα του 19ου αιώνος μέχρι σήμερον.

3) Οί κλασσικαί Θεωρητικοί της κοινωνιολογικής σχέ-  
σεως.

4) Σχέσις της Κοινωνιολογίας προς τὰς λοιπάς κοινω-  
νικάς επιστήμας.

5) Μέθοδοι κοινωνιολογικής έρεύνης.

6) Αι φυσικαί συνθήκαι της ανθρώπινης κοινωνίας.

7) Κοινωνία, κοινωνικόν σύστημα και πολιτισμός. Έννοιαι  
και θεωρίαι.

8) Κοινωνική Όργάνωσις:

Κοινωνικά ομάδες, θράσις και σχέσεις.

Πρότυπα κοινωνικής ζωής (NORMS).

Κοινωνική θέσις και ρόλοι.

Κοινωνική στρωμάτωσις.

Κοινωνική κινητικότητα και αλλαγή.

Δυνάμεις συνοχής και της κοινωνίας.

9) Η δικδικασία της κοινωνικοποίησης και οί κυριώτε-  
ροι φορείς της.

10) Κοινωνικοί θεσμοί και εξέλιξις αυτών: Η Οικογέ-  
νεια, η Θρησκεία, τὸ Κράτος, η Πρόνοια, η Οικονομία, τὸ  
Δίκαιον, η Έκπαίδευσις.

11) Έξουσία: Έννοιαι, φύσις, μορφαί και πηγαί.

12) Άνδρες, Γυναίκες, Νεότης, Γήρας. Στίσεις και άν-  
τιλήψεις εναντι αυτών.

13) Ο ρόλος της Κοινωνικής Έρεύνης εις την μελέτην  
και αξιολόγησιν των κοινωνικών φαινομένων.

9. Μάθημα:

### ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ (ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΖΩΗΣ)

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Γ' και Δ' ἐξάμηνα.

β. Όραι: εβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

Η κατανόησις υπό του σπουδαστού των κοινωνικών φαι-  
νομένων, ως διαχωροῦνται υπό τὸ πρίσμα της συγχρόνου ζωής  
και ιθαίτερως εκείνων τὰ όποια συνθέτουν την ελληνικήν  
κοινωνίαν και επηρεάζουν εις την διαμόρφωσιν και εξέλιξιν  
των κοινωνικών θεσμών εις τὸν Έλλαδικόν χώρον.

δ. Βασικαί ενότητες:

1) Τὸ φυσικὸν πλαίσιον.

2) Ο πληθυσμός.

3) Αι κοινότητες: (κοινωνικά φαινόμενα της άστικής και  
άγροτικής κοινωνίας).

4) Έσωτερική διακίνησις πληθυσμού (Άστυρλία και κοι-  
νωνική αλλαγή).

5) Μετανάστευσις (έκτασις—συνέπειαι).

6) Αι ρίζαι της συγχρόνου Έλληνικής κοινωνίας.

7) Η Έλληνική Οικογένεια (Λειτουργία, αξίαι και πη-  
γαί ισχύος της).

8) Θρησκεία και Παιδεία. Ο ρόλος της Ανατολικής  
Όρθόδοξου Έκκλησίας. Πανεπιστήμιον και Έλληνική Κοι-  
νωνία.

9) Κοινωνικά όψεις της Έλληνικής οικονομίας.

10) Πολιτισμικά στοιχεία — Παραδόσεις — Ηθη και  
έθιμα.

10. Μάθημα:

### ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ (ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΘΟΛΟΓΙΑ)

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Ε' και ΣΤ' ἐξάμηνα.

β. Όραι: εβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

Η μελέτη και η κατανόησις υπό του σπουδαστού των κοι-  
νωνικών προβλημάτων και της επιδράσεως αυτών επί της  
κοινωνικής ζωής των ατόμων.

δ. Βασικαί ενότητες:

1) Αι συνέπειαι εκ της τεχνολογικής εξέλιξεως και κοι-  
νωνικής αλλαγής.

2) Τὸ φαινόμενον της «πολιτισμικής ύστερήσεως» (CUL-  
TURAL LAG.).

3) Κοινωνική ασυνέχεια (DISCONTINUITY).

4) Κοινωνική αποδιοργάνωσις, άνομία, σύγχρυσις.  
5) Τò κοινωνικόν πρόβλημα: Έννοια, φύσις και αιτιολογικοί παράγοντες — θεωρητικά τοποθετήσεις και έμπειρική διερεύνησις.

6) Έπιλογή τών κυριωτέρων κοινωνικών προβλημάτων εις τών Έλληνικόν χώρον και άλλαχού.

α) Τò πρόβλημα τής άλλοτριώσεως, τής ύπαναπτύξεως, τής πενίας και ύπερ—πληθυσμού τής γής.

β) Έγκληματική συμπεριφορά, αίτια και κοινωνικά έπιπτώσεις.

γ) Προσωπική αποδιοργάνωσις, σεξουαλικά διαστροφά, αλκοολισμός, ναρκωτικά κ.λπ.

δ) Συμπωματολογία προβλημάτων κοινωνικής παθολογίας εις τήν ύπαιθρον και εις αστικάς περιοχάς.

ε) Έπιπτώσεις εκ τών μαζικών μέσων επικοινωνίας και ενημερώσεως.

7) Μέθοδοι διερευνήσεως τών άνωτέρω προβλημάτων.

#### 11. Μάθημα:

##### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ.

α. Διδάσκεται κατά τὰ Α', Β' και Γ' εξάμηνα.

β. Ώραι εβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Α'. Έξάμηνον:

Θεωρητική διδασκαλία τρεΐς (3)

Β'. Έξάμηνον:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2)

Γ'. Έξάμηνον:

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2)

γ. Σκοπός του μαθήματος:

Η κατά γενικόν και ολοκληρωμένον τρόπον μετάδοσις εις τούς σπουδαστάς γνώσεων εκ τής θεωρητικής και έφηρμοσμένης οικονομικής δια τών όποιων:

1) Θά γνωρίσουν βασικάς λειτουργίας τής Οικονομίας και θά εύπισθητοποιηθούν εις τας εκ τούτων επιδράσεις επί τής άτομικής και κοινωνικής ζωής του ανθρώπου.

2) Θά ενημερωθούν επί τών βασικών οικονομικών προβλημάτων επί τών εκ τούτων έπιπτώσεων και χρησιμοποιουμένων μέσων αντιμετώπισώς των, και τέλος

3) Θά ενημερωθούν επί τών δεδομένων εξέλιξεων και προοπτικών τής Έλληνικής οικονομίας και τών επιδράσεων επί τής άτομικής και κοινωνικής ζωής.

δ. Βασικά ένότητες:

1) Σκοπός και αντικείμενον τής οικονομικής έπιστήμης.  
2) Οικονομική ανάγκη: και βασικά χαρακτηριστικά τούτων.

3) Οικονομικά άγαθά. Οικονομικοί πόροι.

4) Τομείς παραγωγής (χαρακτηριστικά τούτων, συμμετογή των εις τήν οικονομίαν, διαμορφούμεναι τάσεις).

5) Οικονομικά συστήματα (Μορφά και χαρακτηριστικά τούτων).

6) Χαρακτηριστικά τής συγχρόνου οικονομίας (Καταμερισμός, ανάπτυξις ανταλλαγών, συστώρεσις και μετακίνησις κεφαλαίου κ.λπ.).

7) Μηχανισμοί λειτουργίας τής συγχρόνου οικονομίας.

α) Τò χρήμα και αΐ λειτουργίαι τούτου.

β) Ο μηχανισμός τών τιμών και αΐ επιδράσεις τούτου.

γ) Διεθνείς συναλλαγáι.

8) Έθνικόν εισόδημα (έννοια, συντελεσται σχηματισμού, κατανομή—άνακατανομή τούτου).

9) Τò οικονομικόν πρόβλημα (έννοια, χαρακτηριστικά τούτου).

10) Βασικά οικονομικά προβλήματα (εΐδη, χαρακτηριστικά και αίτια τούτων).

11) Ο ρυθμιστικός ρόλος του Κράτους εις τήν Οικονομίαν — Τρόποι και μέσα (Δημοσιονομική και νομισματική πολιτική κ.ά.).

12) Οικονομική ανάπτυξις (έννοια, χαρακτηριστικά, ττάδια ανάπτυξεως, σχέσις οικονομικής ανάπτυξεως και κοινωνικής ευημερίας, οικονομικός προγραμματισμός).

13) Χαρακτηριστικά τής Έλληνικής Οικονομίας (ύφισταμένη κατάστασις, προοπτικά και επιδράσεις επί τής κοινωνικής ανάπτυξεως τής χώρας).

#### 12. Μάθημα:

##### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΑΣ

α. Διδάσκεται κατά τò Α' εξάμηνον.

β. Ώραι εβδομαδιαίας διδασκαλίας.

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

1) Η άπόκτησις γνώσεων υπό τών σπουδαστών δι' όλα εκείνα τὰ φαινόμενα βιολογικού και κοινωνικού χαρακτήρος (γεννήσεις, θάνατοι, γάμοι, μετανάστευσις, άστικοποίησης, οικολογικός προγραμματισμός κ.λπ.), τὰ όποία προκαλούν μεταβολάς του πληθυσμού και επηρεάζουν τò συνολικόν του μέγεθος, τήν σύνθεσίν του κατά φύλον, ηλικίαν, οικονομικήν δραστηριότητα, έπάγγελμα κ.λπ.

2) Η εύπισθητοποιήσις τών σπουδαστών εις τήν ανάγκην δημογραφικών στοιχείων δια τήν έπιστήμην και αξιολόγησιν τών κοινωνικών προβλημάτων.

δ. Βασικά ένότητες:

1) Εΐσαγωγή:

α) Η έννοια και τò αντικείμενον τής Δημογραφίας.

β) Οί κλάδοι τής Δημογραφίας.

γ) Πληθυσμός — Πληθυσμιακά θεωρία.

2) Η κατάσταση του πληθυσμού:

α) Γενικά είσαγωγικά έννοια.

β) Άπογραφή πληθυσμού.

γ) Άνάλυσις του πληθυσμού τής Έλλάδος.

3) Η φυσική κίνησις πληθυσμού.

4) Μηχανική κίνησις πληθυσμού.

5) Ο οικονομικός ενεργός πληθυσμός.

6) Προβολαί πληθυσμού.

7) Δημογραφικά εξέλιξεις εν Έλλάδι και Διεθνώς.

#### 13. Μάθημα:

##### ΒΑΣΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

α. Διδάσκεται κατά τὰ Α' και Β' εξάμηνα.

β. Ώραι διδασκαλίας:

1) Α' εξάμηνον.

α) Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

β) Φροντιστήριον μία (1).

2) Β' εξάμηνον.

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπός του μαθήματος:

1) Η κατανόησις τής έννοίας του κοινωνικού προβλήματος.

2) Η ενημέρωσις τών σπουδαστών επί τών ύφισταμένων προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας εις τήν χώραν μας και τών άρχών, αΐ όποία συνετέλεσαν εις τήν δημιουργίαν των και διέπουν τήν εφαρμογήν των.

3) Η παρουσίασις τών κυριωτέρων φορέων άσκήσεως τής Κοινωνικής Προστάσεως, ως και ή ανάλυσις τών ύφισταμένων τμηών κοινωνικής εργασίας.

δ. Βασικά ένότητες:

1) Κοινωνικά προβλήματα:

Όρισμός τής έννοίας «κοινωνικόν πρόβλημα» και έπιστήμανσις τών κυριωτέρων προβλημάτων τής άστικοποιηματικής κοινωνίας, όπως:

Οικονομική ανάγκη, ένδεια, άπορία.

Έργασις, άνεργία, έπαγγελματικός προσανατολισμός.

Μετακίνησις πληθυσμού, πρόσφυγες, μετανάστευσις, άσυφιλία, μειονότητες.

**Στέγασις.**

Ἀσθενεία, σωματική καὶ ψυχική, νοσητική καθυστέρησις, ἀναπηρία.

Οἰκογενειακά προβλήματα, διαζύγιον, ἐγκατάλειψις, ἐξώγαμος γέννησις, ἀτενία, ἐργασία μητρός.

Σχολικά προβλήματα (Δυσκολία προσαρμογῆς, δυσκολία μαθήσεως).

Προβλήματα ἐφηβείας — παιδική ἐγκληματικότητα.

Προβλήματα γήρατος.

Γενικά προβλήματα — καταστάσεις ἐκτάκτου ἀνάγκης.

2) Φορεῖς ἀσκήσεως κοινωνικῆς προστασίας:

Κρατικοὶ καὶ ἡμικρατικοί.

Ἐκκλησιαστικοί.

Δημοτικοί.

Ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας.

Διεθνεῖς.

Ἀρμοδιότητες καὶ προγράμματα τῶν κυριωτέρων φορέων, ὅπως:

Ἵπουργεῖον Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν. Ἵπουργεῖον Δικαιοσύνης, Π.Ι.Κ.Π.Α. Ἐθνικοῦ Ὁργανισμοῦ Προνοίας.

3) Προγράμματα Κοινωνικῆς προστασίας:

α) Ὑπηρεσίαι καὶ Προγράμματα διὰ τὴν Παιδικὴν Ἡλικίαν:

Βασικαὶ ἀρχαὶ Παιδικῆς Προστασίας. Τὰ δικαιώματα τοῦ Παιδιοῦ, ὡς διευκρινίσαν ὑπὸ τοῦ Ο.Η.Ε.

Μέριμνα διὰ τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον ζῇ ὑπὸ ὁμαλᾶς οἰκογενειακᾶς συνθήκας (Βρεφικοὶ σταθμοί, Παιδικοὶ σταθμοί, Συμβουλευτικοὶ σταθμοὶ μητρότητος καὶ θρέφους).

Μέριμνα διὰ τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον στερεῖται τῆς πατρικῆς προστασίας:

ι. Ἐνίσχυσις τῆς φυσικῆς οἰκογενείας (Γενικαὶ Ἀρχαί. Ἀνάπτυξις προγράμματος ἐνίσχυσεως Ἀποστατευτῶν Παίδων τοῦ Ἵπουργείου Κοινῶν. Ὑπηρεσιῶν).

ii. Μέριμνα ἐκτὸς τῆς φυσικῆς οἰκογενείας (Βρεφοκομεῖα καὶ Κέντρα Βρεφῶν, Ἀνάδοχοι Οἰκογένειαι, Υἱοθεσίαι, Κέντρα Παιδικῆς Μερίμνης καὶ Παιδοπόλεις, Σύγκρισις ἱερουματικῆς περιθάλψεως καὶ ἐνίσχυσεως τῆς φυσικῆς ἢ θετῆς οἰκογενείας).

Μέριμνα διὰ τὸ μὴ υγιὲς παιδί (Γενικαὶ Ἀρχαί. Ἰδρύματα διὰ τὰ παιδιά. Ἀνάπηρα κατὰ τὰ αἰσθητήρια ὅργανα. Ἀνάπηρα κατὰ τὸ κινήτηριον σύστημα. Διανοητικῶς ἀνάπηρα. Ψυχικῶς ἀσθενῆ. Νοσοκομεῖα Παίδων).

β) Ὑπηρεσίαι καὶ Προγράμματα διὰ τὴν Ἐφηβικὴν Ἡλικίαν:

Γενικαὶ Ἀρχαὶ προστασίας τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας.

Μέριμνα διὰ τὸν ἐφηβον, ὁ ὁποῖος ζῇ ὑπὸ ὁμαλᾶς οἰκογενειακᾶς συνθήκας. (Γενικαὶ Ἀρχαί. Κέντρα Νεότητος. Δέσλαι. Ὁργανώσεις Νέων. Ἀστικά Κέντρα. Σπίτια Παιδιοῦ. Παιδικαὶ Ἐξοχαί. Οἰκοτροφεῖα. Ἐπαγγελματικὸς Προσανατολισμός).

Μέριμνα διὰ τὸ παραπτωματικὸν παιδί (Δικαστήρια Ἀνγλίκων. Ἐταίρειαι Προστασίας Ἀνγλίκων. Ἀναμορφωτικά Καταστήματα. Σωφρονιστικὰ Καταστήματα).

γ) Ὑπηρεσίαι καὶ Προγράμματα διὰ τὸν Ἐνήλικα:

Συμβουλευτικὰ Κέντρα — Κέντρα Ἐξυπηρετήσεως Οἰκογενείας.

Μέριμνα διὰ τοὺς ἐργαζομένους.

i. Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι εἰς τὴν Ἀσφάλειν.

ii. Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι εἰς τὴν Βιομηχανίαν.

Προστασία καὶ Ἀποκατάστασις Ἀναπήρων καὶ χρονίως πασχόντων.

i. Ἰδρυματικῇ.

ii. Οἰκονομικῇ.

δ) Ὑπηρεσίαι καὶ Προγράμματα διὰ τὴν Γερωντικήν Ἡλικίαν:

Γενικαὶ Ἀρχαί — Σύγχρονοι τάσεις.

Ἰδρυματικὴ Περίθαλψις.

Προγράμματα Κοινωνικῆς Προστασίας κατ' οἶκον.

ε) Κοινωνικὴ Μέριμνα διὰ τοὺς ἀσθενεῖς ὅλων τῶν ἡλικιών:

Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι καὶ ἀντικειμενικὴ δραστηριότητος αὐτῶν εἰς τὰ Νοσηλευτικά Ἰδρύματα (Γενικά Νοσοκομεῖα. Εἰδικὰ Νοσοκομεῖα. Θεραπευτήρια Ψυχικῶν Παθήσεων. Νοσοκομεῖα Παίδων. Πρεσβυτέρια).

στ) Ὑπηρεσίαι καὶ προγράμματα ἀντιμετωπίσεως ἐκτάκτων ἀναγκῶν καὶ κοινωνικῆς προστασίας οἰκονομικῶς ἀδυνάτων:

Ἐπειγούσης περιθάλψεως Θεομηριοπλήκτων.

Ἐπειγούσης περιθάλψεως προσφύγων καὶ παλιννοστεύων.

Κοινωνικῆς Προστασίας οἰκονομικῶς ἀδυνάτων.

Μέτρα καταπολεμήσεως τῆς ἐπαιτείας καὶ ἀλχητείας.

ζ) Ὑπηρεσίαι καὶ προγράμματα στεγάσεως:

Ἀποκαταστάσεως Θεομηριοπλήκτων.

Ἀποκαταστάσεως προσφύγων.

Στεγαστικῆς συνδρομῆς διακρίνοντων ὑπὸ δυσμενεῖς συνθήκας κατοικίας.

η) Προγράμματα Κοινωνικῆς ἀναπτύξεως:

θ) Νέαι τάσεις καὶ ἐξελίξεις εἰς τὴν Κοινωνικὴν προστασίαν ἐν Ἑλλάδι καὶ διεθνῶς.

Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι εἰς τὸ Σχολεῖον.

Συμβουλευτικαὶ Ὑπηρεσίαι διὰ τὴν οἰκογένειαν.

\* Ἄλλαι τάσεις.

14. Μάθημα:

### ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Α' καὶ Β' ἐξήμηνα.

β. Συνδυάζεται μὲ τὸ μάθημα «ΒΑΣΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ» καὶ περιλαμβάνει, ὑπὸ μορφήν φροντιστηρίου καὶ ἐπισκέψεις εἰς ἀντιπροσωπευτικὰς Ὑπηρεσίας καὶ Ἰδρύματα διαφόρων τομέων παροχῆς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν.

γ. Ὡραὶ ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Φροντιστήριον δύο (2).

\* Ἀσκήσις ἐκτὸς Σχολῆς τέσσαρες (4).

δ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ πληρετέρας ἐνημέρωσις τοῦ σπουδαστοῦ ἐπὶ τοῦ ἔργου καὶ τοῦ τρόπου λειτουργίας ἀντιπροσωπευτικῶν φορέων παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἐιδικώτερον ἐπὶ τῆς δραστηριότητος τῶν κοινωνικῶν λειτουργῶν, ἐφ' ὅσον ἀπασχολοῦνται ὑπὸ τοῦ φορέως.

15. Μάθημα:

### ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Β' ἐξήμηνον.

β. Ὡραὶ ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία τρεῖς (3).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

1) Ἡ μελέτη τῆς ἐξελίξεως τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας, εἰς τὸν Δυτικὸν Κόσμον, διὰ μέσου τῶν αἰώνων.

2) Ἡ ἀνασκόπησις τῶν κυριωτέρων ἱστορικῶν γεγονότων καὶ φιλοσοφικῶν τάσεων, αἱ ὁποῖαι συνέβαλον εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς συγχρόνου ἐφαρμοσμένης ἐπιστήμης τῆς Κοινωνικῆς Ἐργασίας.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Μελέτη τῶν μέσων καὶ τρόπων περιθάλψεως τῶν δεομένων μερίμνης κατὰ ἐποχάς.

α) Κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ἑλλάδα.

Εἰς τὴν Ἀρχαίαν Ρώμην.

β) Ἐπίδρασις τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Βασικαὶ ἀλλαγαὶ εἰς τὰς ἀντιλήψεις περὶ φιλανθρωπίας, φιλαλληλίας καὶ ἐλεημοσύνης.

- γ) Κατά τὸν Μεσαίωνα.  
Εἰς τὴν Δύσιν.  
Εἰς τὸ Βυζάντιον.  
Σύγκρισις τῶν ἀρχῶν καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς κοινωνικῆς μερίμνης εἰς τὴν Δύσιν καὶ τὸ Βυζάντιον.  
δ) Κατά τὴν Ἀναγέννησιν εἰς τὴν Δύσιν.  
Ἐπίδρασις τῆς Μεταρρυθμίσεως καὶ τῆς φιλοσοφίας ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας.  
ε) Κατά τὴν Τουρκοκρατίαν ἐν Ἑλλάδι.  
Συμβολὴ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Κοινοῦτος καὶ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν.  
στ) Κατά τὸν 17ον αἰῶνα εἰς τὴν Εὐρώπην.  
Ἐλισαβετιανοὶ νόμοι.  
Μεγάλοι Εὐρωπαῖοι ἀναμορφωταὶ τοῦ τρόπου περιθάλψεως τῶν μειονεκτουσῶν ὁμάδων.  
ζ) Κατά τὸν 18ον καὶ 19ον αἰῶνα εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν.  
Ἐπίδρασις τῆς Ἀμερικανικῆς ἐπαναστάσεως καὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως.  
Ἐπίδρασις τῆς Βομηχανικῆς Ἐπαναστάσεως.  
Ἐπίδρασις τῆς θεωρίας τῆς ψυχανάλυσεως.  
Ἐξέλιξις τῆς Κοινωνικῆς Ἑργασίας ὡς Ἐπιστήμης.  
Ἰδρυσις Πανεπιστημιακῶν Σχολῶν Κοινωνικῆς Ἑργασίας.  
η) Κατά τὸν 19ον αἰῶνα εἰς τὴν Ἑλλάδα.  
Ἐπὶ Καποδιστρίου μέχρι τῆς λήξεως τῆς Βασιλείας τοῦ Ὁθωνος.  
Θ) Ἐπὶ Γεωργίου τοῦ Α΄.  
Δ) Κατά τὸν 20όν αἰῶνα εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν.  
Πρὸ τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.  
Ἀπὸ τοῦ Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι σήμερον.  
Σύγχρονοι ἀντιλήψεις περὶ κοινωνικῆς προνοίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν Ἀμερικὴν.  
ι) Κατά τὸν 20όν αἰῶνα εἰς τὴν Ἑλλάδα.  
Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1912 ἕως τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν.  
Στόχοι κρατικῆς καὶ ἰδιωτικῆς μερίμνης.  
Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1922 ἕως τὸν Β΄ Παγκόσμιον Πόλεμον.  
Ἡ ἰδρυσις Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν.  
Ἡ ἐφαρμογὴ συστήματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων.  
Ἀπὸ τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι τῆς λήξεως τῆς Κατοχῆς.  
Πρόγραμμα μαζικῆς περιθάλψεως εἰς εἶδος.  
Κατακινήσεις.  
Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1944 ἕως σήμερον.  
Ξ) ἐπιδράσεις εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν προγραμμάτων Κοινωνικῆς Προνοίας.  
Εἰσαγωγή τοῦ θεσμοῦ τῶν Κοινωνικῶν Λειτουργῶν.  
Ἐκπαιδεύσεις εἰς τὴν κοινωνικὴν ἐργασίαν.  
2) Σημερινὰ ἀντιλήψεις περὶ Κοινωνικῆς Ἑργασίας ἐν Ἑλλάδι.

## 16. ΜΑΘΗΜΑ

## ΔΙΚΑΙΟΝ (ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΔΙΚΑΙΟΥ)

- α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Β΄ ἐξάμηνον.  
β. Ὄροι ἐδουλαδικῆς διδασκαλίας:  
Θεωρητικὴ διδασκαλίᾳ δύο (2).  
γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:  
Ἡ κατανόησις ὑπὸ τοῦ σπουδαίου βασικῶν ἐννοιῶν τοῦ δικαίου, διὰ τὰ ἐνηθῆ καὶ ἐντάξει τὰς ἀνθρωπίνους σχέσεις εἰς τὸν ἔννομον εἶον.  
δ. Βασικαὶ ἐνότητες:  
1) Ἔννοια τοῦ Δικαίου — Πηγὰς τοῦ Δικαίου. Νόμος, Ἐθιμον, Δίκαιον — Κόστος, Δίκαιον — Δικαιοσύνη, Δίκαιον, Ἠθικὴ, Ἐθιμοτυπία.  
2) Διάρθρωσις Δικαίου — Εἶδη τῶν κανόνων τοῦ Δικαίου. Ἰσχυὸν Δίκαιον, Ἀστικὸς Κώδιξ.  
3) Χρονικὰ ὅρια.

- 4) Ἑρμηνεία.  
5) Δικαιώματα — Εἶδη δικαιομάτων.  
Ἀγωγή, Ἐνστάσις, Ἀπόφασις.  
6) Περὶ προσώπων.  
Φυσικὸν πρόσωπον. Ὑπαρξίς. Τέλος τοῦ προσώπου.  
Νομικὸν πρόσωπον. Εἶδη νομικῶν προσώπων.  
7) Δικαιοπραξίαι. Εἶδη δικαιοπραξιών. Ἀτελεῖς δικαιοπραξίαι. Ἀντιπροσωπεύσεις. Εἶδη ἀντιπροσωπεύσεως.  
8) Παραγραφὴ. Εἶδη παραγραφῆς.

## 17. ΜΑΘΗΜΑ

## ΔΙΚΑΙΟΝ (ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ)

- α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Γ΄ ἐξάμηνον.  
β. Ὄροι ἐδουλαδικῆς διδασκαλίας:  
Θεωρητικὴ διδασκαλίᾳ τρεῖς (3).  
γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:  
Ἡ κατανόησις ὑπὸ τοῦ σπουδαίου βασικῶν ἐννοιῶν ἐκ τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου, τῶν ἐπιδράσεων τοῦ Κλάδου τούτου εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν οἰκογενειακῶν σχέσεων καὶ τῆς ἀναγκαιότητος ἐγκαιροῦ νομικῆς ρυθμίσεως σχετικῶν θεμάτων, πρὸς ἀντιμετώπισιν ἢ ἀμείλυνσιν κοινωνικῶν προβλημάτων ἐν τῷ οἰκογενειακῷ χώρῳ.  
δ. Βασικαὶ ἐνότητες:  
1) Ὁρισμὸς Οἰκογενειακοῦ Δικαίου. Οἰκογενειακαὶ σχέσεις. Οἰκογενειακὸν δικαίωμα.  
Συγγένεια (ἐξ αἵματος, ἀγχιστείας, νομικῆ συγγένεια).  
2) Μνηστεία (σύστασις, ἱκανότης, λύσις).  
3) Γάμος (ὁρισμὸς, φύσις τοῦ γάμου, θετικαὶ προϋποθέσεις τελεσεως ἐγκύρου γάμου, κωλύματα, τύπος).  
4) Σχέσεις συζύγων (προσωπικαί, περιουσιακαί, προίξ).  
5) Διαζύγιον (ὁρισμὸς, προϋποθέσεις, λόγοι, συνέπειαι, θέσεις τέκνων).  
6) Γνησιότης τέκνου (ἐννοια γνησίου τέκνου, τεκμήριον γνησιότητος).  
7) Σχέσεις γονέων καὶ τέκνων.  
Προσωπικαὶ σχέσεις (ἐπώνυμον τέκνου, ἀμοιβαί, ὑποχρεώσεις, ἐπιμέλεια ἀνηλίκου τέκνου).  
Περιουσιακαὶ σχέσεις (ὑποχρεώσεις τέκνου, παροχαὶ γονέων).  
8) Πατρικὴ ἐξουσία.  
Ἱστορικόν. Ἀναπλήρωσις ὑπὸ τῆς μητρός. Δικαιώματα καὶ καθήκοντα πατρός.  
Τέλος πατρικῆς ἐξουσίας.  
9) Ἐξώγαμα τέκνα.  
Ἔννοια. Σχέσεις πρὸς μητέρα. Ἐπιμέλεια ἐξωγάμου.  
Ἀναγνώρισις ἐξωγάμου. Ἱστορικὴ ἐξέλιξις.  
Ἐκουστὰ ἀναγνώρισις (ἀρχαὶ διέπονται ταύτην, ἀποτελέσματα).  
Ἀναγνώρισις δικαστικὴ (μορφαί, ἀποτελέσματα).  
Νομιμοποίησις ἐξωγάμου.  
Ἱστορικὴ ἐξέλιξις, μορφαί νομιμοποιήσεως, προϋποθέσεις, ἀποτελέσματα.  
10) Υἱοθεσία.  
Ὁρισμὸς. Ἱστορικὴ ἐξέλιξις. Ὅροι. Περιορισμοί. Διαδικασία. Ἀποτελέσματα. Λύσις υἱοθεσίας (κατὰ τὸν Ἀστικὸν Κώδικα καὶ τὸ Ν.Δ. 610/70).  
11) Ἐπιτροπεία.  
Ποῖοι τελοῦν ὑπὸ ἐπιτροπείαν.  
Χαρακτηριστικὰ τοῦ λειτουργήματος.  
Μορφαί ἐπιτροπείας.  
Ἐπίτροπος. Παρεπίτροπος. Συγγενικὸν Συμβούλιον. Εἶδη καὶ Ἐπίτροπος. Προσωρινὸς Ἐπίτροπος.  
Ἐπιτροπεία ἀπηγορευμένων (Δικαστικὴ, Νόμιμος).  
Παῦσις τῆς ἀπαγορεύσεως.  
Ἐπιτροπεία ἀπόντων.  
Κηδεμονία.  
Δικαστικὴ ἀντίληψις.



## 18. ΜΑΘΗΜΑ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ  
ΚΑΙ ΕΓΚΛΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Δ' ἐξάμηνον.

β. Ὡραι ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:  
Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ κατανόησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ βασικῶν ἐννοιῶν ἐπὶ τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου, τῶν ἐπιδράσεων τοῦ κλάδου τούτου εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῆς κοινωνικῆς συμπεριφορᾶς τῶν ἀτόμων, τῶν ἐπιπτώσεων ἐκ τῆς ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς καὶ τοῦ ρόλου τῆς Πολιτείας εἰς τὴν πρόληψιν καὶ καταστολὴν τῆς ἐγκληματικότητος.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

Τὸ ποινικὸν δίκαιον ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ Δικαίου.

Ἀρχὴ τῆς νομιμότητος τοῦ ποινικοῦ κολασμοῦ.

Ἐννοία τοῦ ἐγκλήματος (Πράξις, Ἀδίκον, Καταλογισμός, Ἀξιόποινον).

Περὶ ποινῆς καὶ μέτρων ἀσφαλείας.

Λόγοι ἀποκλείοντες τὸ ἄδίκον (Ἄμυνα, κατὰστασις ἀνάγκης, συναίνεσις τοῦ παθόντος, Ἐξυπηρέτησις ἀληθοῦς συμφέροντος τοῦ παθόντος, Σύγκρουσις καθηκόντων).

Διακρίσεις ἐγκλημάτων.

Περὶ καταλογισμοῦ (Ἰκανότης, Ὑπαιτιότης, τὸ ἀνθρωπίνως φευκτὸν τῆς ὑπαιτιότητος).

Περὶ πλάνης (νομικῆς, πραγματικῆς).

Περὶ ἀποπειράς.

Συμμετογὴ εἰς τὸ ἐγκλημα (Αὐτουργία, συναυτουργία, ἡθικὴ αὐτουργία, συνέργεια).

Ἐπιμέτρησις τῆς ποινῆς. Ἐγκληματικότης Ἀνηλίκων. Τὸ ποινικὸν δίκαιον τῶν ἀνηλίκων (Ἀναμορφωτικά, Θεραπευτικά καὶ σωφρονιστικά μέτρα). Ποινικὰ δικαστήρια—διαδικασία ποινικῆς δίκης—Ὑπηρεσίαι Ἐπιμελητῶν Ἀνηλίκων—Ἰδρύματα Ἀγωγῆς Ἀνηλίκων—Ἐγκλήματα κατὰ τῶν ἀνηλίκων.

## 19. ΜΑΘΗΜΑ

## ΔΙΚΑΙΟΝ (ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ)

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Ε' ἐξάμηνον.

β. Ὡραι ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:  
Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ κατανόησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ βασικῶν ἐννοιῶν ἐκ τῆς Ἑργατικῆς Νομοθεσίας, τῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἐργασιακὴν σχέσιν καὶ τοῦ ρυθμιστικοῦ ρόλου τῆς Πολιτείας κατὰ τὴν διαμόρφωσιν τῶν σχέσεων τούτων καὶ τὴν διασφάλισιν παραδεκτῶν ὄρων καὶ συνθηκῶν ἐργασίας.

1. Γενικὰ περὶ τοῦ ἐργατικοῦ Δικαίου.

Βασικαὶ Ἀρχαί.

Πηγαὶ τοῦ Ἑργατικοῦ Δικαίου.

Διατάξεις τοῦ Συντάγματος αἱ ὁποῖαι ἐνδιαφέρουν τὸ Ἑργατικὸν Δίκαιον.

Αὐτόνομοι πηγαὶ τοῦ Ἑργατικοῦ Δικαίου.

Ἀντικείμενον Ἑργατικοῦ Δικαίου.

2. Σχέσεις συμβάσεως ἐργασίας καὶ συμβάσεως ἔργου.

Ἰδρυσις σχέσεως ἐργασίας.

Προϋποθέσεις κύρους τῆς συμβάσεως.

Πρόσληψις ἐργαζομένων.

Ὑποχρεώσεις — Δικαιώματα ἐργοδότη καὶ ἐργαζομένου.

Λύσις σχέσεως ἐργασίας.

Συλλογικαὶ συμβάσεις.

4) Εἰδικὰ προστατευτικὰ διατάξεις (χρόνος—συνθῆκες ἐργασίας ἀνηλίκου καὶ γυναικὸς).

## 20. ΜΑΘΗΜΑ

## ΑΡΧΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Β' ἐξάμηνον.

β. Ὡραι ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:  
Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

1) Ἡ περιγραφή τῶν βασικῶν ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὴν φιλοσοφικὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ.

2) Ἡ ἐπεξεργασία τῶν σπουδαστῶν νὰ κατανόησιν καὶ νὰ παραδεχθῶν τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὴν χρησιμότητα τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν μεθόδων τῆς Κοινωνικῆς Ἑργασίας ὑπὸ τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Ἀρχαὶ καὶ ἐννοιαὶ αἱ ὁποῖαι διέπουν τὰ σύγχρονα προγράμματα παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ αἱ ὁποῖαι ἐπηρεάζουν τὸν τρόπον καλύψεως τῶν ἀνθρωπίνων ἀναγκῶν.

2) Ἡ ἀναγκαιότης καὶ ἡ χρησιμότης τῶν βασικῶν ἀρχῶν εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἑργασίαν.

3) Ἡ Κοινωνικὴ Ἑργασία σήμερον. Αἱ βασικαὶ μέθοδοί τῆς. Ὁρισμός τῶν μεθόδων, χρησιμότης, ἐφαρμογαί.

4) Αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ τῆς Κοινωνικῆς Ἑργασίας.

α) Ἡ πίστις εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως καὶ τῆς ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀτόμου.

β) Ἡ ἀρχὴ τῆς αὐτοδιαθέσεως καὶ αὐτοκατευθύνσεως τοῦ ἐξυπηρετουμένου.

γ) Ὁ σεβασμὸς τῆς προσωπικότητος τοῦ ἐξυπηρετουμένου.

δ) Ἡ παραδοχὴ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀτόμου ἢ τῆς ὁμάδος νὰ διατεθῶν τὴν ἀτομικότητά των καὶ νὰ λαμβάνουν ἀποφάσεις ὡς πρὸς τὸ εἶδος τῶν παρεχομένων πρὸς αὐτοὺς ὑπηρεσιῶν καὶ τὸν τρόπον ἀντιμετωπίσεως τῶν προβλημάτων των ἐφ' ὅσον τοῦτο δὲν προσκρούει εἰς τὴν εὐημερίαν τῶν ἄλλων.

ε) Ἡ πεποίθησις εἰς τὴν εὐδύνῃν τοῦ Κοιν. Λειτουργοῦ νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἀνθρωπίνων δυνατοτήτων, ἀτομικῶν καὶ ὁμαδικῶν, πρὸς ὄφελος τῶν ἐξυπηρετουμένων καὶ τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

στ) Ἡ ἀναγκαιότης τῆς ἐπαγγελματικῆς ἐχεμυθείας.

ζ) Ἡ αὐτογνωσία καὶ αὐτοέλεγχος τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ.

η) Συνθήκη προβλημάτων τὰ ὁποῖα ἀπαντῶνται κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρχῶν τῆς Κοινωνικῆς Ἑργασίας.

## 21. ΜΑΘΗΜΑ

ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Γ' καὶ Δ' ἐξάμηνια.

β. Ὡραι ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:  
Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

1) Ἡ ἀπόκτησις γνώσεων ἐπὶ βασικῶν ἐννοιῶν καὶ ἀρχῶν Διοικήσεως.

2) Ἡ κατατόπισις τῶν σπουδαστῶν περὶ τῆς δομῆς, διαδρομῆς καὶ λειτουργίας Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν (δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ τομέως) ἐν Ἑλλάδι.

3) Ἡ προετοιμασία διὰ τὸ ἔργον τοῦ κοινωνικοῦ λειτουργοῦ ὡς ὑπαλλήλου, τῶν ἐν λόγῳ ἐπαγγελματικῶν πλαισίων.

δ) Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Γενικὰ — Ἱστορικὴ ἀναδρομή. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς Διοικήσεως εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν καὶ ἡ ἀναγκαιότης ταύτης κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν μέτρων Κοινωνικῆς Προστασίας. Ἡ Διοίκησις ὡς ἐπιστήμη καὶ τέχνη.

2) Ἡ ἐννοία τῆς Διοικήσεως. Ἀντικείμενον. Ἡ Διοίκησις ὡς διαδικασία. Θεωρητικαὶ ἀπόψεις περὶ Διοικήσεως (Κλασσικαὶ καὶ νεώτεραι).

3) Ἀνάπτυξις συστημάτων (γραφειοκρατικοῦ, μηχανιστικοῦ, ἀνθρωποκεντρικοῦ) καὶ τῶν ἰδιαίτερων γνωρισμάτων

ἐκάστου. Ἀνάλυσις τῶν ἐννοιῶν: Ἡγεσία, ἱεραρχία, σχέσεις προϊσταμένου καὶ ὑφισταμένου, ἀρμοδιότης καὶ εὐθύνη, ἐκχώρησις ἀρμοδιότητος.

4) Βασικαὶ λειτουργίαι Διοικήσεως:

α) Ἐπικοινωνία — ἐνημέρωσις.

β) Διαδικασία λήψεως ἀποφάσεων.

δ) Συντελεστὰι Διοικήσεως:

α) Ὁ ἀνθρώπινος συντελεστής (φορεὺς ἐξουσίας, τὸ προσωπικόν, οἱ ἐξυπηρετούμενοι, τὸ περίθλαλλον).

β) Ὁ οἰκονομικὸς συντελεστής (ἐξέδρασις πόρων, προϋπολογισμός, ἀπολογισμός, διαχειρίσις, ἐλεγχος).

γ) Ὁ τεχνολογικὸς συντελεστής (ἐξοπλισμός, ἐγκαταστάσεις).

6) Δυνατότητες ἐφαρμογῆς ἀρχῶν καὶ τεχνικῶν τῶν μεθόδων Κοινωνικῆς Ἐργασίας εἰς τὴν Διοίκησιν.

7) Αἱ Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι ἐν Ἑλλάδι. (Κρατικαί, ἡμικρατικαί, ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, κεντρικαί, περιφερειακαί, πρωτογενεῖς, δευτερογενεῖς). Διοικητικὴ δομὴ καὶ διαρθρώσεις αὐτῶν. Ὁργανόγραμμα. Καταμερισμός ἔργου. Ὑπηρεσιακὰ μονάδες. Ἀρμοδιότητες. Γραφειακὴ ὁργάνωσις καὶ διαδικασία. Φορεῖς ἐποπτείας καὶ συντονισμοῦ.

8) Ὅργανα προγραμματισμοῦ καὶ παροχῆς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν (ἀτομικὰ, συλλογικὰ, εἰδικευμένα καὶ μὴ). Σημαντικὰ συνεργασίας ὁργάνων διαφόρων Κλάδων εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν ἐπιδιώξεων τοῦ φορέως.

9) Γενικά περὶ Δημοσίας Διοικήσεως.

α) Ἡ δημοσιουπάλληλική σχέση.

β) Καθήκοντα, ὑποχρεώσεις.

γ) Περιορισμοί, δικαιώματα, ὑπάλληλική εὐθύνη.

δ) Χαρακτηριστικὰ σχέσεις προσωπικοῦ Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου καὶ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου.

10) Ὁ Κοινωνικὸς Λειτουργὸς ὡς μέλος τοῦ προσωπικοῦ Κοινωνικῆς Ὑπηρεσίας.

## 22. ΜΑΘΗΜΑ

### ΜΕΘΟΔΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΑΤΟΜΑ

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Γ', Δ' καὶ Ε' ἐξάμηνα.

β. Ὄρα: ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Γ' ἐξάμηνον:

Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

Φροντιστήριον δύο (2).

Δ' ἐξάμηνον:

Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

Φροντιστήριον μία (1).

Ε' ἐξάμηνον:

Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1).

Φροντιστήριον μία (1).

### ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

1) Ἡ κατανόησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ τῶν βασικῶν ἐννοιῶν καὶ ἀρχῶν αἱ ὁποῖαι διέπουν τὴν ἄσκησιν τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας κατ' ἄτομον.

2) Ἡ ἀπόκτησις γνώσεων καὶ ἡ ἀνάπτυξις ἱκανοτήτων διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς μεθοδικῆς προσεγγίσεως. (μελέτη - δι' ἄγνωσις - θεραπεία) ὡς καὶ τὸν συνεχῆ συσχετισμὸν τῶν φάσεων τούτων κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς μεθόδου αὐτῆς τῆς Κοινωνικῆς Ἐργασίας.

3) Ἡ ἀνάπτυξις ὑπὸ τῶν σπουδαστῶν τῶν ἀπαρατήτων τεχνικῶν καὶ θεωρητικῶν διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐφαρμογὴν τῆς μεθόδου.

Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Κοινωνικὴ ἐργασία κατ' ἄτομον:

α) Φύσις καὶ περιεχόμενον τῆς μεθόδου.

β) Ὁμοιότητες καὶ διαφοραὶ τῆς μεθόδου αὐτῆς ἀπὸ τὰς ἄλλας μεθόδους τῆς Κοινωνικῆς Ἐργασίας.

γ) Ἀνασκόπησις τῶν βασικῶν ἀρχῶν τῆς Κοινωνικῆς Ἐρ-

γασίας καὶ ἐφαρμογὴ τῶν εἰς τὴν Κοινωνικὴν ἐργασίαν μεθόδων.

2) Μελέτη καὶ ἀνάλυσις τῶν βασικῶν συντελεστῶν τῆς μεθόδου.

α) Ὁ Φορεὺς παροχῆς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν εἰς τὸν ὁποῖον ἐφαρμόζεται ἡ Κοινωνικὴ Ἐργασία κατ' ἄτομον. Φύσις, δομὴ καὶ ἰδιαιτέρα λειτουργίαι τοῦ φορέως παροχῆς Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν. Πρωτογενεῖς καὶ δευτερογενεῖς Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι).

β) Τὸ ἐξυπηρετούμενον ἄτομον. Ἀνθρωπίνη συμπεριφορὰ, προσωπικότης, κίνητρα, κοινωνικὸ ρόλος.

γ) Τὸ πρόβλημα (κατανόησις τοῦ προβλήματος διὰ τὸ ὁποῖον αἰτεῖται βοήθεια καὶ τῆς πολλαπλῆς δυναμικῆς φύσεώς του).

δ) Φύσις καὶ περιεχόμενον τῆς σχέσεως Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ καὶ ἐξυπηρετούμενου.

ε) Ἡ ἐργασία εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἐργασίαν κατ' ἄτομον.

3) Γενικαὶ γνώσεις τεχνικῆς συνεντεύξεως.

4) Ἀρχικὴ συνέντευξις.

5) Ἀνάλυσις τῆς διαδικασίας τῆς κοινωνικῆς μελέτης:

α) Σκοπὸς τῆς κοινωνικῆς μελέτης, εἶδη κοινωνικοῦ ιστορικοῦ.

β) Πηγὰι καὶ τρόποι συγκεντρώσεως πληροφοριῶν.

6) Γενικαὶ γνώσεις περὶ τῆς ψυχοκοινωνικῆς διαγνώσεως καὶ τῆς κοινωνικῆς θεραπείας.

7) Διατύπωσις ἐκθέσεων καὶ τήρησις γραπτῶν στοιχείων.

8) Διακοπὴ συνεργασίας, παράτασις περιπτώσεως, παραπομπὴ εἰς ἄλλην Ὑπηρεσίαν.

### ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

1) Ἡ ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ πληρεστέρα ἀφομοίωσις καὶ χρησιμοποίησις τῶν ἥδη ἀποκτηθειῶν θεωρητικῶν γνώσεων ὡς καὶ ἡ αὔξησις καὶ ολοκλήρωσις τῶν γνώσεων του εἰς τοὺς τομεῖς τῆς διαγνώσεως καὶ τῆς θεραπείας.

2) Ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ ἐιδικῶν γνώσεων καὶ τεχνικῶν διὰ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς μεθόδου τῆς Κοινωνικῆς Ἐργασίας κατ' ἄτομον δι' ἐιδικὰς κατηγορίας προβλημάτων καὶ ἀτόμων.

3) Ἡ ἐνημέρωσις τοῦ σπουδαστοῦ ἐπὶ τῶν συντελουμένων ἐξελίξεων εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἐργασίαν.

Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Θεωρητικὴ τοποθέτησις τῆς ἐννοίας τῆς διαγνώσεως.

α) Εἶδη διαγνώσεως, (δυναμικὴ, αἰτιολογικὴ, κλινικὴ, ψυχοκοινωνικὴ).

β) Εἰδικαὶ διαγνώσεις διὰ τὴν ὁργάνωσιν καὶ διατύπωσιν τῆς πλήρους ψυχοκοινωνικῆς διαγνώσεως.

2) Θεωρητικὴ τοποθέτησις τῆς ἐννοίας τῆς θεραπείας.

α) Διευκρίνισις μεταξὺ θεραπευτικῶν στόχων, θεραπευτικῶν μεθόδων καὶ θεραπευτικῶν τεχνικῶν.

β) Εἶδη θεραπείας.

γ) Ἀνάλυσις ὑποστηρικτικῶν τεχνικῶν καὶ ἀναφορὰ εἰς τὰς τεχνικὰς αὐτεπιγνώσεως (διασαφήνισις καὶ ἐρμηνεία).

3) Κατανόησις καὶ χρησιμοποίησις τῆς δυναμικῆς τῆς σχέσεως (συναισθηματικὴ μεταβίβασις, ἀντιμεταβίβασις, ἀντίστασις, μηχανισμοὶ ἀμύνης κλπ.).

4) Ἡ χρησιμοποίησις διαγνωστικῶν καὶ θεραπευτικῶν τεχνικῶν με ἐιδικὰς ομάδας ἀτόμων.

5) Θεωρητικὴ ἀνάπτυξις νεωτέρων ἐξελίξεων εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἐργασίαν.

### 23. ΜΑΘΗΜΑ

#### ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΘ' ΟΜΑΔΑΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Γ', Δ' καὶ Ε' ἐξάμηνα.

β. Ὄρα διδασκαλίας ἐβδομαδιαίως:

Γ' ἐξάμηνον.

Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

Φροντιστήριον δύο (2).

Δ' εξάμηνον.

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2)

Φροντιστήριο μία (1)

Ε' εξάμηνον.

Θεωρητική διδασκαλία μία (1)

Φροντιστήριο μία (1)

γ. Σκοπός του μαθήματος:

1) Να αποκτήσει ο σπουδαστής βασικές γνώσεις δια την ανθρωπίνην ομάδα, την σημασίαν αυτής (θετική και αρνητική) δια το άτομον - μέλος και το κοινωνικόν περιβάλλον.

2) Να γνωρίσει ο σπουδαστής βασικές αξίας, αρχάς, επιδιώξεις και τεχνικά της Μεθόδου, αί οποίαι προσδιορίζουν το έργο του Κοινωνικού Λειτουργού εις την εργασίαν του με την ομάδα.

δ. Βασικαί ενότητες:

1) Η Μέθοδος της Κοινωνικής Εργασίας καθ' Ομάδας.

α) Το φιλοσοφικόν σύστημα. Αί επιδιώξεις. Ιστορική αναδρομή.

β) Η σχέση της μεθόδου μετὰ τῶν ἄλλων μεθόδων της Κοινωνικής Εργασίας.

γ) Τὰ πλαίσια ἐφαρμογῆς της Κοινωνικής Εργασίας καθ' ομάδας εις την Ελλάδα.

δ) Η ομάδα, το άτομον, ο Κοινωνικός Λειτουργός, ο χώρος, βασικοί συντελεστές εις την ἐφαρμογήν της μεθόδου.

2) Η Ανθρωπίνη Ομάς.

α) Έννοια και χαρακτηριστικά γνωρίσματα ομάδος (Κύρια εἶδη ομάδων).

β) Έσωτερικαί δυνάμεις (ιδιότητες) της ομάδος αἱ οποῖαι διαμορφώνουν την φύσιν της καὶ ἐλέγχουν την ἐξέλιξίν της. Ἀλληλεπιδράσεις.

γ) Σχέσεις — Δομή — Ρόλοι — Ενότης Ομάδος. Η ἐνσυνείδητος συμμετοχή του μέλους. Ἐπικοινωνία — Κλίμα ομάδος — Ἀξίαι — Κανόνες συμπεριφορᾶς κ.ἄ.

δ) Στάδια ἐξελίξεως της ομάδος.

ε) Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού.

3) Το Άτομον - μέλος.

Η σχέση του ατόμου με την ανθρωπίνην ομάδα. Η σημασία της σχέσεως αὐτῆς εις την ἐν γένει ἀνάπτυξίν του.

Η συμπεριφορά του ατόμου - μέλους, κύριος στόχος της εργασίας του Κοινωνικού Λειτουργού.

Οι σχέσεις του μέλους με τὰ ἄλλα μέλη της ομάδος.

Ρόλοι μελῶν: Δημιουργικοί, ἀποδιοργανωτικοί, Τρόποι ἀντιμετωπίσεως.

4) Τὸ πλαίσιον.

α) Η Κοινωνική Ὑπηρεσία, ἡ Κοινότης, ὁ φυσικὸς χώρος εις τὸν ὁποῖον λειτουργεῖ ἡ ομάδα.

β) Ἀλληλεπιδράσεις αὐτῶν καὶ ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού.

5) Ο Κοινωνικός Λειτουργός.

α) Ο Κοινωνικός Λειτουργός: Προσωπικότης, γνώσεις, ικανότητες.

Έννοια καὶ περιεχόμενον της ἐπαγγελματικῆς σχέσεως.

Καταστάσεις αἱ οποῖαι ὁδηγοῦν τὸν Κοινωνικὸν Λειτουργὸν εἰς προβληματισμοὺς ἀπὸ τυχόν σύγκρουσιν ἐπιδιώξεων, μεταξὺ της Ὁργανώσεως, της Κοινότητος, της Ομάδος καὶ τοῦ ἰδίου.

β) Τὸ Έργον του Κοινωνικού Λειτουργού εις την ομάδα καὶ οἱ διάφοροι ρόλοι του.

Πρώτη ἐπαρτή, σχηματισμός — σύνθεσις ομάδος, προσδιορισμός σκοπῶν.

Ἀνάπτυξις προγράμματος βοηθείας. Ἀξιολόγησις της ἐργασίας. Διακοπή σχέσεως Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ καὶ ομάδος.

Χρησιμοποιούμενα μέσα (ἄμεσα καὶ ἔμμεσα) καὶ τεχνικαὶ βοηθείαι.

Η ἐξαρτικίαι, ἡ συνέντευξις, ἐπισκέψεις (κατ' οἶκον, εἰς τὸ σχολεῖον, εἰς τὸν ἐργαστικὸν χώρον), ἡ παραπομπή.

Τὰ μέσα προγράμματος (κατηγορεῖται Προγράμματα καὶ ἡ σχέσις των με τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα).

Χρησιμοποιούμενα: Θεραπευτικαὶ τεχνικαὶ διὰ τὴν βοήθειαν τοῦ μέλους καὶ της ομάδος (Θεραπευτικὸν στάδιον).

γ) Ο Κοινωνικός Λειτουργός εις τὴν ἐργασίαν του με εἰδικὰς ομάδας καὶ εἰς διάφορα πλαίσια.

δ) Βοηθήματα τὰ ὁποῖα χρησιμοποιεῖ ὁ Κοινωνικός Λειτουργός, διὰ τὴν παρακολούθησιν καὶ τὴν ἀξιολόγησιν της ἐργασίας του:

Έκθέσεις, στατιστικὰ δελτία, ἐποπτεία, συμβουλευτικὴ βοήθεια κ.ἄ.

## 24. ΜΑΘΗΜΑ

### ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ — ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Δ', Ε' καὶ ΣΤ' εξάμηνα.

β. Ὡραὶ ἐβδομαδικῆς διδασκαλίας:

Δ' εξάμηνον.

Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2)

Φροντιστήριο μία (1)

Ε' εξάμηνον.

Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1)

Φροντιστήριο μία (1)

ΣΤ' εξάμηνον.

Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1)

Φροντιστήριο μία (1)

γ. Σκοπός του μαθήματος:

Η ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ γνώσεων σχετικῶν με τὰς βασικὰς ἐννοίας της μεθόδου της Κοινωνικής Εργασίας με Κοινότητα καὶ ἡ ὑποβοήθησις αὐτοῦ νὰ ἀποκτήσῃ τὰς ἀναγκαίους δεξιότητας καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὰς ἀπαιτούμενας τεχνικὰς διὰ τὴν ἀσκῆσιν της μεθόδου αὐτῆς της Κοινωνικής Εργασίας.

δ. Βασικαί ενότητες:

1) Η Κοινωνική Εργασία με τὴν Κοινότητα, ὡς μέθοδος της Κοινωνικής Εργασίας.

2) Η Κοινωνική Εργασία με τὴν Κοινότητα, ὡς μέθοδος καὶ διαδικασία.

α) Ἐνωσιολογικαὶ καὶ φιλοσοφικαὶ βάσεις της Κ.Ε.Κ.

ε) Κ.Ε.Κ. Κοινωτική ἀνάπτυξις, σχέσεις με τὴν Κοινότητα.

γ) Μελέτη καὶ διήγησις εἰς τὴν Κ.Ε.Κ. σχεδίων ἐπεμβάσεως. Έννοια καὶ φάσεις τοῦ σχεδιασμοῦ.

3) Η Κοινότης, πλαίσιον ἀσκήσεως της Κοινωνικής Εργασίας με τὴν Κοινότητα.

α) Η ἔννοια της Κοινότητος.

ε) Η ἀνάλυσις τῶν παραγόντων, οἱ ὁποῖοι ἐπηρεάζουν τὴν ζωὴν εἰς τὴν Κοινότητα.

4) Η ἄσκησις της Κοινωνικῆς ζωῆς.

α) Ἀνάλυσις της Κοινότητος.

ε) Προβλήματα της Κοινότητος καὶ ἀλλυπτες ἀνάγκαι.

γ) Η ἔννοια της ἀλλαγῆς.

δ) Δομὴ ἰσχύος καὶ σύστημα λήψεως ἀποφάσεων.

ε) Συμμετοχὴ τῶν πολιτῶν.

στ) Ἐνδομαδικὴ καὶ διομαδικὴ συνεργασία καὶ σύγκρουσις.

5) Ο ρόλος τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ εἰς τὴν Κ.Ε.Κ. Βασικά μέσα καὶ μέθοδοι της Κ.Ε.Κ.

α) Ἐπιτροπὴ, Συμβούλιον, συνεντεύξεις, διασκέψεις.

ε) Μέθοδοι.

6) Η Κ.Ε.Κ. ὡς πρωτεύουσα μέθοδος καὶ πλαίσια ἀσκήσεώς της.

α) Σχεδιασμός, συντονισμός καὶ χρηματοδότησις προγραμμάτων Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Κοινωνικῆς Πολιτικῆς.

β) Ἐκπαίδευσις. Προαγωγή κοινωνικῶν προγραμμάτων. Ἐπηρεασμός Νομοθεσίας, Κοινωνικὴ Δράσις διὰ τὴν λήψιν μέτρων διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ἀπαιτεῖται νομοθετικὴ ρύθμισις.

γ) Ἀσφαλί, μέθοδοι, τεχνικαὶ καὶ πλαίσια.

7) Η Κ.Ε.Κ. εἰς Ὁργανώσεις Ἀμέσου Ἐξυπηρετήσεως ατόμων καὶ ομάδων ὡς δευτερεύουσα μέθοδος.

8) Σύγκρουσις τάσεις εἰς τὴν ἀσκήσιν της Κ.Ε.Κ. (Τοπικὴ, Ἀνάπτυξις, Κοινωνικὸς Σχεδιασμός, Κοινωνικὴ Δράσις).

9) Βασικά Κοινωνικά προβλήματα και ο ρόλος της Κοινωνικής Έργασίας και της Κ.Ε.Κ. (Παιδική παραπτωματοκότης, ψυχική υγεία, προβλήματα τρίτης ηλικίας, Άστική αποδιοργάνωση, Ανάπτυξης Γειτονιάς κλπ.).

10) Η Κοινωνική Έργασία εις τὰ πλαίσια συνεχών κοινωνικών αλλαγών.

α) Ιστορική εξέλιξις και ανάπτυξις της Κοινωνικής Έργασίας και της Κ.Ε.Κ.

Έννοιολογικά βάσεις πρό της εμφάνισης της Κ.Ε.Κ.

Έννοιολογικά βάσεις από την εμφάνισιν της Κ.Ε.Κ. έως σήμερα.

β) Έννοιολογικά εξελίξεις εις την Έπιστήμην και τὸ Ἐπάγγελμα.

11) Η Κοινότης ἐπικεντρὸν της Κοινωνικῆς Ἀναπτύξεως.

α) Η σημασία της Κοινότητος διὰ τὴν Ἀνάπτυξιν.

β) Η Κοινότης — στόχος ἐρεύνης τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν.

## 25. ΜΑΘΗΜΑ

### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗΣ — ΨΥΧΟΠΑΘΟΛΟΓΙΑΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὰ Δ', Ε' και ΣΤ' ἐξάμηναι.

β. Ὅροι: ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Δ' ἐξάμηνον.

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2).

Ε' ἐξάμηνον.

Θεωρητική διδασκαλία δύο (2)

ΣΤ' ἐξάμηνον.

Θεωρητική διδασκαλία μία (1).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

1) Η ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ γνώσεων τῆς ψυχολογίας αἱ ὁποῖαι θὰ καταστήσουν τοῦτον ἰκανὸν νὰ κατανοῇ τὰ προβλήματα, τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἐκ τῆς ψυχικῆς διαταραχῆς εἰς τὴν ἀτομικὴν, οἰκογενειακὴν, ἐπαγγελματικὴν καὶ κοινωνικὴν συναλλαγὴν τοῦ ἀτόμου.

2) Η ἐνημέρωσις τοῦ σπουδαστοῦ εἰς τοὺς μηχανισμοὺς τῆς παθολογικῆς ψυχικῆς συμπεριφορᾶς.

3) Η ἐξοικείωσις τοῦ σπουδαστοῦ μετὰ τὸν ψυχικῶς ἀσθενῆ προκειμένου νὰ βοηθήσῃ τοῦτον εἰς τὸν χειρισμὸν τῶν διαφόρων προβλημάτων κατὰ τὴν προσπάθειαν ἐπανεναξέωσός του εἰς τὴν κοινωνικὴν ζωὴν.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1. Η ὁμαλὴ ψυχικὴ ζωὴ. Κριτήρια τῆς ὁμαλῆς ψυχικῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἀνωμαλῆς συμπεριφορᾶς.

2) Η ψυχικὴ ἀσθένεια. Κριτήρια τῆς παθολογικῆς ψυχικῆς καταστάσεως καὶ τῆς ἀνωμαλῆς συμπεριφορᾶς.

3) Η ψυχικὴ ἀσθένεια καὶ αἱ ἀνωμαλίαι: τῆς προσωπικότητος.

Ἀντιτιτοίχαι: καὶ διαφοραί.

4) Στοιχεῖα ψυχιατρικῆς σημειολογίας.

α) Διαταραχαὶ τῆς στάσεως, τῆς ἐκφράσεως καὶ τῆς μιμικῆς.

β) Διαταραχαὶ τῆς κινητικῆς συμπεριφορᾶς.

γ) Διαταραχαὶ τῆς ἀντιλήψεως.

δ) Διαταραχαὶ τῆς σκέψεως.

ε) Διαταραχαὶ τῆς ὁμιλίας.

στ) Διαταραχαὶ τῆς προσοχῆς.

η) Διαταραχαὶ τῆς μνήμης καὶ τοῦ προσανατολισμοῦ.

θ) Διαταραχαὶ τοῦ συναισθηματοῦ (τὸ ἄγχος, ἡ κατάθλιψις, ἡ εὐφορία, ἡ συναισθηματικὴ μείωσις κτλ.).

5) Η ψυχιατρικὴ ἐξέτασις καὶ τὸ ψυχιατρικὸν ἱστορικόν.

6) Η ὁμάδα τῶν νευρώσεων.

α) Η φοβικὴ νευρώσις.

β) Η ψυχαναγκαστικὴ νευρώσις.

γ) Η καταθλιπτικὴ νευρώσις.

δ) Η ὑστερία.

ε) Ἄλλαι μορφαὶ νευρώσεων.

7) Αἱ ἀνωμαλοὶ προσωπικότητες.

α) Αἱ ψυχοπαθητικαὶ προσωπικότητες.

β) Οἱ τοξικομανεῖς.

γ) Οἱ ἀλκοολικοί.

δ) Οἱ σεξουαλικῶς διεστραμμένοι.

ε) Ἄλλαι μορφαὶ καὶ τύποι: ἀνωμαλῶν προσωπικοτήτων.

8) Αἱ λειτουργικαὶ ἢ ἐνδογενεῖς ψυχώσεις.

α) Αἱ σχιζοφρένεια.

β) Αἱ συναισθηματικαὶ ψυχώσεις (μανιοκαταθλιπτικὴ ψύχωση, ψύχωση τῆς ὑποτροφῆς, ἀτυποὶ περιοδικαὶ ψυχώσεις κτλ.).

9) Τὸ ὄργανικὸν ψυχροσύνδρομον.

10) Γεροντικαὶ ψυχώσεις καὶ ἄλλαι ψυχικαὶ διαταραχαὶ τῆς γεροντικῆς ἡλικίας.

11) Μικρόνοια καὶ ψυχικαὶ διαταραχαὶ τῶν νοητικῶς καθυστερημένων.

12) Ἐπιληψία: καὶ ψυχικαὶ διαταραχαὶ τῶν ἐπιληπτικῶν.

13) Αἱ κοινωνικαὶ ἐπιπτώσεις τῆς ψυχικῆς ἀρρώστειας.

α) Ψυχικὴ ἀσθένεια καὶ ἐγκληματικότητα.

β) Ψυχικὴ ἀσθένεια καὶ κοινωνικὴ εὐθύνη.

γ) Ψυχικὴ ἀσθένεια καὶ ἰκανότης διὰ δικαιοπραξίαν.

δ) Ψυχικὴ ἀσθένεια καὶ μείωσις τῆς ἰκανότητος δι' ἐργασίαν.

ε) Προβλήματα κοινωνικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ψυχικῶς πασχόντων.

## 26. ΜΑΘΗΜΑ

### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Δ' ἐξάμηνον.

β. Ὅροι: ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

γ) Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ γνώσεων προκειμένου:

1) Νὰ κατανοῇ τὰς ἐπιπτώσεις τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων ἐπὶ ὀρισμένων κοινωνικῶν ομάδων καὶ τοῦ συνόλου τοῦ πληθυσμοῦ γενικώτερον.

2) Νὰ γνωρίσῃ τὰ μέτρα ἢ τοὺς τρόπους διὰ τῶν ὁποίων ἐπιδιώκεται: ἡ βελτίωσις τῶν συνθηκῶν διαβιώσεως τοῦ πληθυσμοῦ καὶ ἰδιαίτερος τῶν, ἐξ αὐτοῦ, οἰκονομικῶς ἀσθενέστερων, καὶ

3) Νὰ συμβάλῃ ἀποτελεσματικῶς κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ὡς ἄνω μέτρων, ὡς ὄργανον φορέως Κοινωνικῆς Πολιτικῆς.

δ) Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Εἰσαγωγή.

α) Κοινωνικαὶ συνθήκαι, παράγοντες διαμορφώσεως τούτων — Ἐπίπεδον διαβιώσεως.

β) Ἔννοια Κοινωνικῆς Πολιτικῆς — Κοινωνικὴ Πολιτικὴ ὡς ἐπιστῆμη καὶ πράξις.

γ) Γένεσις καὶ ἐξελίξεις Κοινωνικῆς Πολιτικῆς.

δ) Φορεῖς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς (Ἐθνικοὶ - Διεθνεῖς).

ε) Σύγχρονοι ἀντιλήψεις περὶ Κοινωνικῆς Πολιτικῆς (Ἔννοια τῆς κοινωνικῆς εὐμερείας, ἀνάπτυξις καὶ προστασία τοῦ ἀνθρωπίνου δυναμικοῦ).

στ) Σχέσις οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως.

ζ) Ὁ Κοινωνικὸς Λειτουργὸς κατὰ τὴν διαμόρφωσιν καὶ ἀσκήσιν Κοινωνικῆς Πολιτικῆς.

2) Τομεῖς Κοινωνικῆς Πολιτικῆς:

α) Κοινωνικὴ Ἀσφάλισις.

Κοινωνικοὶ κίνδυνοι, ἐπιπτώσεις τούτων.

Κοινωνικὴ ἀσφάλισις—Κοινωνικὴ ἀσφάλεια (ἐννοιαί).

Σύντομος ἱστορικὴ ἐπισκόπησις—Στόχοι Κοινωνικῆς ἀσφαλίσεως.

Κοινωνικὴ ἀσφάλισις ἐν Ἑλλάδι (Σύντομος ἱστορικὴ ἐπισκόπησις, φορεῖς Κοινωνικῆς Ἀσφαλίσεως, Καλυπτόμενοι κίνδυνοι, Παροχαί, Προϋποθέσεις ασφαλιστικῶν παροχῶν).

β) Ἀπασχόλησις.

Εργατικὸν δυναμικόν, χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τούτου.

Περὶ πλήρους ἀπασχολήσεως.

Ἀνεργία, Κοινωνικοοικονομικαὶ ἐπιπτώσεις ἐκ τῆς ἀνεργίας.

Κοινωνικοοικονομικά μέτρα πλήρους απασχολήσεως ἐν Ἑλλάδι.

#### γ) Κατοικία.

Ἡ κατοικία ὡς συντελεστής τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου.

Τὸ πρόβλημα τῆς κατοικίας. Ποσοτικά καὶ ποιοτικά χαρακτηριστικά τούτου. Ἐπιπτώσεις (ψυχοκοινωνικοοικονομικά).

Τὸ πρόβλημα κατοικίας ἐν Ἑλλάδι. Ἐφαρμοσμένη πολιτική κατοικίας (φορεῖς, στόχοι, μέτρα).

#### δ) Ὑγεία.

Ἡ ὑγεία, δείκτης κοινωνικῆς εὐμερείας τοῦ πληθυσμοῦ.

Προβλήματα ὑγείας. Κοινωνικοοικονομικαὶ ἐπιπτώσεις.

Πολιτική ὑγείας ἐν Ἑλλάδι (φορεῖς, στόχοι, βασικά μέτρα).

#### ε) Παιδεία.

Ἡ παιδεία παράγων οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως.

Προβλήματα παιδείας. Ἐπιπτώσεις.

Πολιτική παιδείας ἐν Ἑλλάδι (φορεῖς, στόχοι, βασικά μέτρα).

στ) Συμπληρωματικαὶ κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι.

Μειονετούσαι ὁμάδες τοῦ πληθυσμοῦ. Προβλήματα καὶ ἐπιπτώσεις.

Φορεῖς, στόχοι καὶ μέτρα κοινωνικῆς προστασίας τούτων.

### 27. ΜΑΘΗΜΑ

#### ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Ε' ἐξάμηνον.

Ῥομαι ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ γνώσεων προκειμένου:

1) Νὰ κατανοήσῃ τὴν σημασίαν τοῦ προγραμματισμοῦ εἰς τὴν ἐπιλογὴν καὶ τὴν λήψιν τῶν ἀναγκασιούτων μέτρων Κοινωνικῆς πολιτικῆς.

2) Νὰ ἐνημερωθῇ ἐπὶ τῆς μεθόδου καὶ ἀκολουθουμένης διαδικασίας κατάρτισεως κοινωνικῶν προγραμμάτων καὶ

3) Νὰ συνειδητοποιήσῃ τὰς δυνατότητας συμβολῆς τοῦ κοινωνικοῦ λειτουργοῦ εἰς τὸν κοινωνικὸν προγραμματισμὸν.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Γενικά περὶ προγραμματισμοῦ.

α) Ἐννοία προγραμματισμοῦ.

β) Φιλοσοφικὴ θεώρησις τοῦ προγραμματισμοῦ.

γ) Ἐπίτασις σημασίας προγραμματισμοῦ κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν.

δ) Βασικά χαρακτηριστικά προγραμματισμοῦ.

ε) Μέθοδος συντάξεως προγραμμάτων.

2) Κοινωνικὸς προγραμματισμός.

α) Ἐννοία Κοινωνικοῦ Προγραμματισμοῦ.

β) Σχέσις οἰκονομικοῦ καὶ κοινωνικοῦ προγραμματισμοῦ.

γ) Ἐξωτερικαὶ «οἰκονομία» καὶ «ἐξωτερικαὶ ἐπιβαρύνσεις», «κόστος εὐκαιρίας».

δ) Ἐπὶ μέρους Κοινωνικοῦ Προγραμματισμοῦ.

3) Ρόλος τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ εἰς τὸν Κοινωνικὸν προγραμματισμὸν.

### 28. ΜΑΘΗΜΑ

#### ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Ε' ἐξάμηνον.

β. Ῥομαι ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ μετάδοσις βασικῶν γνώσεων ἐπὶ τῶν μεθόδων τῆς συλλογῆς, ἐπεξεργασίας, ἀναλύσεως καὶ ἐρμηνείας τῶν ἀριθμητικῶν δεδομένων τὰ ὅποια ἀναφέρονται εἰς ἰδιότητα τῶν κοινωνικῶν, δημογραφικῶν καὶ ἐνίων οἰκονομικῶν φαινομένων.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Ἀντικείμενον, πεδίου ἐφαρμογῶν καὶ χρησιμότης τῆς Στατιστικῆς.

2) Τὸ πρόβλημα τῆς ἀκριβείας καὶ οἱ κατὰ προσέγγισιν ἀριθμοί.

3) Λόγοι καὶ ποσοστά.

4) Συλλογὴ τῶν στατιστικῶν δεδομένων.

5) Ἐπεξεργασία τῶν στατιστικῶν δεδομένων.

6) Μέθοδοι παρουσιάσεως τῶν στατιστικῶν στοιχείων.

7) Στατιστικοὶ πίνακες.

8) Μονομεταβλητοὶ κατανομαὶ συχνότητος (γενικά).

9) Κατανομή ἢ κατάταξις κατὰ συχνότητας (ἀπλή κατανομή, ὁμαδοποιημένη κατανομή, ἐφαρμογαί, διμεταβλητοὶ κατανομαί, ἀδροιστικαὶ κατανομαί).

10) Γραφικὴ ἀπεικόνις κατανομῶν συχνότητων (ιστόγραμμα καὶ πολύγωνον συχνότητος, ἀδροιστικά διαγράμματα).

11) Παράμετροι κεντρικῆς τάσεως καὶ θέσεως (μέσος ἀριθμητικὸς, ἑτεροὶ μέσοι, διάμεσος, τεταρτημόρια, δεκατημόρια, τύπος ἢ σημείον μεγίστης συχνότητος).

12) Παράμετροι διασποράς, ἀσυμμετρίας καὶ κυρτώσεως.

### 29. ΜΑΘΗΜΑ

#### ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ Ε' ἐξάμηνον.

β. Ῥομαι ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

1) Ἡ ἐνημέρωσις τοῦ σπουδαστοῦ ἐπὶ τῶν στοιχείων τὰ ὅποια συνθέτουν τὴν ἐπαγγελματικὴν ἰδιότητα γενικῶς καὶ εἰδικώτερον τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ.

2) Ἡ σύνθεσις καὶ ἡ ἀποδοχὴ ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ τῶν βασικῶν δεοντολογικῶν δεσμεύσεων καὶ ἀξιών τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ ἀπὸ πλευρᾶς νομικῆς, ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς, ἐναντι τῶν ἐξυπηρετουμένων ὑπ' αὐτῶν, τῆς Ὑπηρεσίας τῶν, τῶν συναδέλφων καὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν Κοινωνικῶν Λειτουργῶν, ὡς διαμορφοῦνται ἐκ τῶν ἐξελίξεων τοῦ ἐπαγγέλματος.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Ἡ Κοινωνικὴ Ἔργασία ὡς ἐπάγγελμα.

2) Ἡ θέσις τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ εἰς τὰ ἀνθρωπιστικὰ ἐπαγγέλματα.

3) Ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ ἐν Ἑλλάδι.

4) Δεοντολογικοὶ κανόνες κατὰ τὴν ἀσκήσιν τοῦ ἐπαγγέλματος.

α) Ὑποχρεώσεις ἐναντι τῶν ἐξυπηρετουμένων, τοῦ ἐργασιακοῦ ὀργανισμοῦ, τῶν συναδέλφων καὶ τῆς κοινότητος.

β) Εὐθύνη τοῦ Κοινωνικοῦ Λειτουργοῦ πρὸς τὸ ἐπάγγελμα.

γ) Δικαιώματα.

### 30. ΜΑΘΗΜΑ

#### ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ (ΣΤΟΙΧΕΙΑ — ΕΦΑΡΜΟΓΗ)

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ ΣΤ' ἐξάμηνον.

β. Ῥομαι ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1).

Φροντιστήριο δύο (2).

Ἀσκήσις ἐκτὸς Σχολῆς τρεῖς (3).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

Ἡ ἀπόκτησις ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ, ἀφ' ἐνὸς μὲν γνώσεων μεθόδολογίας τῆς Κοινωνικῆς Ἑρευνῆς πρὸς κατανόησιν τῆς χρησιμότητος ταύτης διὰ τὸν προγραμματισμὸν καὶ κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν μέτρων προλήψεως ἢ θεραπείας κοινωνικῶν προβλημάτων, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐμπειρίας συλλογῆς, ἐπεξεργασίας καὶ ἀξιολογήσεως στοιχείων κοινωνικῆς ἐρευνῆς μέτῳ σχετικῶν πρακτικῶν ἐφαρμογῶν.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Κοινωνικὴν Ἑρευναν.

α) Ἐννοία, σκοπὸς καὶ στόχοι τῆς ἐρευνῆς.

β) Ἡ ἔρευνα ὡς ἐπιστημονικὴ μεθόδολογία.

γ) Κοινωνικὴ ἔρευνα καὶ βασικά χαρακτηριστικά ταύτης.

δ) Μερφαὶ κοινωνικῆς ἐρευνῆς (Βασικὴ — Δράσεως).

ε) 'Η κοινωνική έρευνα εἰς τοὺς διαφόρους τομείς παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν (Πρόνοια, Ὑγεία, ἐκπαίδευσις κλπ.).

στ) Κοινωνική έρευνα καὶ Κοινωνική Ἑργασία.

ζ) 'Ο ρόλος τῶν Σχολῶν Κοινωνικῆς Ἑργασίας εἰς τὴν κοινωνικὴν έρευναν.

2) Εἶδη έρευνῶν ('Ανιχνευτικά, Ἱστορικά, Περιγραφικά, Πειραματικά).

3) 'Η διαδικασία τῆς έρεύνης.

α) Προσδιορισμὸς τοῦ προβλήματος.

β) Σχηματισμὸς τῶν ὑποθέσεων καὶ ὁρισμὸς ἐννοιῶν.

γ) Κατάρτισις σχεδίου έρεύνης.

δ) Συλλογὴ στοιχείων — πληροφοριῶν.

ε) Ἑπεξεργασία στοιχείων — πληροφοριῶν.

στ) Ἀξιολόγησις ἀποτελεσμάτων καὶ συμπεράσματα έρεύνης.

4) Πηγαὶ πληροφοριῶν.

α) 'Ο έρευνόμενος (ἄνθρωποι).

β) 'Η Ὑπηρεσία — 'Η Κοινότης (ἐκκλῆση).

5) Μέθοδοι συλλογῆς πληροφοριῶν — στοιχείων.

α) 'Η παρατήρησις.

β) Τὸ ἐρωτηματολόγιον.

6) Μέσα καὶ τρόποι ἐπικοινωνίας κατὰ τὴν έρευναν.

α) 'Η συνέντευξις, ἡ προσωπικὴ παρατήρησις, ἡ τηλεφωνικὴ ἐπικοινωνία κ.ά.

β) Χρησιμοποιούμεναι τεχνικά κατὰ τὴν ἐπικοινωνίαν.

γ) Πλεονεκτήματα — μειονεκτήματα χρησιμοποιουμένων μέσων καὶ τεχνικῶν ἐπικοινωνίας.

7) Πρακτικά ἐφαρμογαὶ εἰς έρευναν δι' ἐρωτηματολογίου (SURVEY).

Σχεδιασμὸς έρεύνης.

β) Συλλογὴ στοιχείων.

γ) Ἑπεξεργασία στοιχείων.

δ) Ἀξιολόγησις καὶ παρουσιάσις ἀποτελεσμάτων έρεύνης.

### 31. ΜΑΘΗΜΑ

#### ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ ΣΤ' ἐξάμηνον.

β. Ὄραι: ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1).

Φροντιστήριον μία (1).

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

'Η διεύρυνσις τῶν γνώσεων τοῦ σπουδαστοῦ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὸν ρόλον, τὴν λειτουργίαν καὶ τὴν δυναμικὴν τῆς οἰκογενείας καὶ ἡ ἀπόκτησις εὐχέρειας εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν χρησιμοποίησιν τῶν ἐπαγγελματικῶν, γενικῶς, τεχνικῶν καὶ ἐπιδεξιότητων κατὰ τὴν παροχὴν κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς αὐτὴν.

Εἰδικώτερον στόχος: τοῦ μαθήματος:

1) 'Η διεύρυνσις τῶν γνώσεων τοῦ σπουδαστοῦ προκειμένου νὰ κατανοῇ τὰ προβλήματα τὰ ὁποῖα δημιουργοῦνται εἰς τὸν οἰκογενειακὸν χώρον ὑπὸ ἐσωγενῶν ἢ ἐξωγενῶν παραγόντων καὶ τὰ ὁποῖα ἔχουν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ διαταράσσουν τὴν λειτουργικότητα τῆς οἰκογενείας.

2) 'Η ἐπαύξησις τῶν ἱκανοτήτων τοῦ σπουδαστοῦ εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν διάγνωσιν τῶν οἰκογενειακῶν προβλημάτων ὡς καὶ τὴν ἐπιλογὴν καὶ ἐφαρμογὴν τῶν καταλλήλων παρεμβατικῶν μεθόδων καὶ τεχνικῶν τῆς Κοινωνικῆς Ἑργασίας πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ.

3) 'Η ἐπιβοήθησις τοῦ σπουδαστοῦ νὰ συνεκτιμοποιήσῃ τὴν εὐθύνην τῆς κοινότητος διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ λειτουργίαν Ὑπηρεσιῶν διὰ τὴν προστασίαν τῆς οἰκογενείας καὶ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν σπουδαιότητα χρησιμοποίησεως τούτων διὰ τὴν πρόληψιν τῆς οἰκογενειακῆς ἀποδιοργανώσεως ἢ τῆς διαλύσεως τῆς οἰκογενείας.

δ) Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Οἰκογένεια ὡς κοινωνικὸς δεσμός.

α) Ρόλοι καὶ λειτουργίαι τῆς οἰκογενείας ἄλλοτε καὶ σήμερον.

β) Ἐπιδρώοντες παράγοντες ἐπὶ τῆς λειτουργικότητος τῆς οἰκογενείας.

2) Τὸ δίκτυον τῶν οἰκογενειακῶν σχέσεων.

α) 'Η δυναμικὴ τῆς οἰκογενείας — Ρόλοι.

β) Ἐνότης, κανόνες, ἀξίαι.

γ) Τρόποι καὶ ἐπίπεδα ἐπικοινωνίας τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.

δ) 'Ο γάμος καὶ οἱ διάφοροι τύποι σχέσεων οἱ ὁποῖοι τὸν χαρακτῆρίζουν.

3) Κατηγορίαι προβλημάτων εἰς τὸν οἰκογενειακὸν χώρον.

α) Προβλήματα λόγω διαταραχῶν οἰκογενειακῶν σχέσεων μεταξὺ συζύγων καὶ μεταξὺ γονέων καὶ παιδιῶν.

β) Προβλήματα ἐκ τῆς ὑπάρξεως εἰς τὴν οἰκογένειαν σωματικῆς ἢ ψυχικῆς ἀσθενείας, ἢ ἄλλης ἀναπηρίας.

γ) Προβλήματα λόγω ἀντικοινωνικῆς συμπεριφορᾶς.

4) Διάφοροι μορφαὶ παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν — 'Ο ρόλος τῆς κοινωνικῆς ἐργασίας.

α) Κοινωνικαὶ ὑπηρεσίαι αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν διατήρησιν καὶ ἐνίσχυσιν τῆς οἰκογενειακῆς ἐνότητος.

Συμβουλευτικὴ βοήθεια εἰς γονεῖς καὶ παιδιὰ εἰς ἀτομικὴν ἢ ὁμαδικὴν βάση.

Θεραπευτικαὶ ὁμάδες γονέων ἢ παιδιῶν.

Προγράμματα ἐπιμορφώσεως γονέων.

'Ἄλλα μέτρα διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς (ἐκτακτὰ βοηθήματα, χρησιμοποίησις νηπιακῶν καὶ παιδικῶν σταθμῶν, κέντρων νεότητος κ.ο.κ.).

β) Φορεῖς παροχῆς τῶν ἀνωτέρω ὑπηρεσιῶν: Κέντρα ἐκπαιδεύσεως οἰκογενειῶν. Ἀστικά Κέντρα, Ἱατροπαιδαγωγικαὶ Σταθμοὶ τῆς κρατικῆς καὶ ἰδιωτικῆς πρωτοδουλείας.

γ) Κοινωνικαὶ Ὑπηρεσίαι διὰ παιδιὰ ἐκτὸς τοῦ φυσικοῦ οἰκογενειακοῦ περιβάλλοντος.

Ἀνάδοχοι οἰκογένειαι — Υἱοθεσία — Εἰσαγωγή εἰς Ἱδρυμα.

δ) 'Ο ρόλος τοῦ κοινωνικοῦ λειτουργοῦ εἰς τὴν ὑποκατάστατον φροντίδα.

Ἀξιολόγησις τῆς οἰκογενειακῆς καταστάσεως διὰ τὴν ἐπιλογὴν τοῦ εἶδους ὑποκαταστάτου φροντῆδος.

Ἑξεύσεις καὶ ἐπιλογὴ ἀνσθῶν καὶ θετῶν γονέων — χρησιμοποιοῦμεναι μέθοδοι κοινωνικῆς ἐργασίας.

Προστασία παιδιοῦ καὶ οἰκογενείας διὰ τὴν τοποθέτησιν. Ἑργασία μετὰ τὴν ἄγανη μητέρα.

Προϋποθέσεις διὰ τὴν καταλληλότητα τοῦ ἰδρύματος ὡς μέτρου ὑποκαταστάτου φροντῆδος.

ε) Εἰδικαὶ ὑπηρεσίαι προστασίας παιδιῶν μετὰ ἀντικοινωνικὴν συμπεριφορὰ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ οἰκογενειακοῦ χώρου — Ρόλος τοῦ κοινωνικοῦ λειτουργοῦ.

5) Κοινωνικὴ ἐργασία μετὰ τὴν οἰκογένειαν διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν προβλημάτων γενοντικῆς ἡλικίας.

6) Νέαι ἐξελιξείας εἰς τὸν χώρον παροχῆς κοινωνικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν.

### 32. ΜΑΘΗΜΑ

#### ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΣ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

α. Διδάσκεται κατὰ τὸ ΣΤ' ἐξάμηνον.

β. Ὄραι: ἐβδομαδιαίας διδασκαλίας:

Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1)

Φροντιστήριον μία (1)

γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:

'Η ἐπιβοήθησις τοῦ σπουδαστοῦ νὰ ἀναπτύξῃ τὰς εἰδικὰς γνώσεις, τεχνικάς καὶ ἐπιδεξιότητας αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπαραίτητοι προκειμένου νὰ ἀκλήσῃ ἐπιτυχῶς τὸ ἔργον του εἰς τὰ παικτῖα Ἱδρυματικά πλαίσια.

δ. Βασικαὶ ἐνότητες:

1) Θεωρητικαὶ τοποθετήσεις διὰ τὴν Ἱδρυματικὴν φροντίδα.

2) Χαρακτηριστικά τῆς Ἱδρυματικῆς ζωῆς.

3) Σκοποὶ τοῦ Ἱδρύματος.

4) Κατηγορία: ιδρυμάτων και ή σημασία του ιδρύματος διατάσσεται διαφόρους κατηγορίας ατόμων τα οποία εξυπηρετούνται από αυτά.

- α) Ίδρύματα δια παιδιά.
- β) Ίδρύματα δια υπερέλικας.
- γ) Νοσηλευτικά Ίδρύματα (Γενικά — Ειδικά).
- δ) Ίδρύματα Αποκαταστάσεως Αναπήρων.
- ε) Αναμορφωτικά — Σωφρονιστικά Καταστήματα Ανηλίκων — Φυλακεί.
- 5) Η σημασία της Μικρής Ομάδας εις τὸ Ίδρυμα.
- 6) Εφαρμογή των μεθόδων Κοιν. Εργασίας εις τὰ Ίδρυματικά πλαίσια.
- 7) Ο ρόλος του Κοινωνικού Λειτουργού.
- α) Είς τὴν προσαρμογὴν τοῦ εξυπηρετουμένου εις τὸ Ίδρυμα.
- β) Είς τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀπὸ τὰ ἀρνητικά συναισθήματα λόγω τῆς εἰσαγωγῆς του εις τὸ Ίδρυμα.
- γ) Κατὰ τὴν ἐπανάσταξίν του εις τὸ κοινωνικὸν πλαίσιον.
- 8) Ο Κοινωνικὸς Λειτουργὸς ὡς μέλος τῆς διεπαγγελματικῆς ομάδος.
- 9) Συνεργασία καὶ τρόποι ἐπικοινωνίας μετὰ τὸ λοιπὸν προσωπικόν.

### 33. ΜΑΘΗΜΑ

#### ΕΞΕΛΑΙ ΓΛΩΣΣΑΙ (ΑΓΓΛΙΚΗ ἢ ΓΑΛΛΙΚΗ)

- α) Διδάσκεται κατὰ τὰ Α', Β', Γ' καὶ Δ' ἐξάμηνα.
- β. Ὅροι ἐδαμοδιαζίας διδασκαλίας:
- Α' καὶ Β' ἐξάμηνα.
- 1) Θεωρητικὴ διδασκαλία δύο (2).
- 2) Φροντιστήριον μία (1).
- Γ' καὶ Δ' ἐξάμηνα:
- 1) Θεωρητικὴ διδασκαλία μία (1).
- 2) Φροντιστήριον μία (1).
- γ. Σκοπὸς τοῦ μαθήματος:
- Ἡ ἐκμάθησις ξένης γλώσσης ὡς καὶ ἐιδικῶν τεχνικῶν ὅρων ἀπαραιτήτων διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ σπουδαστοῦ πληρεστέραν, κατὰ τὸ δυνατόν, κατανόησιν τοῦ περιεχομένου τῆς σχετικῆς μετὰ τὸ ἀντικείμενον τῶν σπουδῶν του ξένης βιβλιογραφίας.
- δ. Βασικαὶ ἐνότητες:
- 1) Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν κατανόησιν, ὁμιλίαν, ἀνάγνωσιν καὶ γραφὴν τῆς ξένης γλώσσης πρὸς τὸν σκοπὸν κατανόησεως τῆς βασικῆς δομῆς τῆς.
- Συστηματικαὶ φωνητικαὶ ἀσκήσεις διὰ τὴν ὀρθὴν προφορὰν ὁδῶν, λέξεων καὶ φράσεων. Ἀσκήσεις εἰς τὴν σύνθεσιν ὁπλῶν φράσεων καὶ προτάσεων καὶ σχηματισμὸν ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων.

2) Ἄρθρον, ἐνικὸς καὶ πληθυντικὸς ὀυσιαστικῶν. Χρήσις ἐπιθέτων, κτητικῶν καὶ γενικῆς. Προθέσεις, ἐπιρρήματα. Βοηθητικά καὶ εὐχρηστώτερα ρήματα. Συνεχῆς καὶ ἀπλὸς ἔνεστώς. Προστατικὴ, ἀπαρρέματα. Ἀριθμοί, χρόνος, Λεξιλόγιον ἐκ τοῦ διδασκόμενου βιβλίου. Γραπταὶ ἀσκήσεις διὰ ἀφομοίωσιν καὶ ἐμπέδωσιν τῶν διδασκόμενων. Παρακολούθησις ἐκπαιδεύσεως εἰς τὸ ἐργαστήριον γλώσσης.

3) Συστηματικώτερα διδασκαλία Γραμματικῆς καὶ Συντακτικῆς. Σύγκρισις τῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν φαινομένων πρὸς τὰ ἀντίστοιχα τῆς Ἑλληνικῆς, κατὰ τὸ δυνατόν. Τὰ κύρια χαρακτηριστικά τῆς διαζούσης συντάξεως τῆς ξένης γλώσσης.

4) Κύρια καὶ δευτερεύουσαι προτάσεις, ἐρωτήσεις καὶ ἀρνήσεις. Ἀπλὸς καὶ συνεχῆς Ἀόριστος ὁμαλῶν καὶ ἀνώμαλων ρημάτων. Μέλλων καὶ μελλοντικαὶ ἐκφράσεις. Εἰδικὰ ρήματα. Ἀριθμητισμὸς καὶ μὴ ὀυσιαστικά. Ἐρωτήσεις πληροφοριῶν. Σύγκρισις.

5) Παρακείμενος, Ὑπερσυντέλικος ρημάτων, ἀνώμαλοι τύποι γραμματικῆς. Ρήματα εἰς ὅλην τὴν ἐνεργητικὴν φωνήν. Τὰ ἄρθρα καὶ παραλήψεις αὐτῶν. Ἀκλήτοι λέξεις, χρήσις ἰδιωματικῶν φράσεων, εἰδικὰ ρήματα, ἰδιάζοντα φαινόμενα τῆς γλώσσης.

6) Παθητικὴ φωνή. Ἀρνητικαὶ καὶ ἐρωτηματικαὶ προτάσεις.

Μετατροπὴ ἐνεργητικῆς συντάξεως εἰς παθητικὴν καὶ ἀντιστρόφως. Κύρια καὶ δευτερεύουσαι προτάσεις. Κῶδὺς καὶ πλάγιος λόγος. Ὑποθετικοὶ λόγοι εἰς γενικὰς γραμμάς. Περαιτέρω χρήσις βοηθητικῶν ρημάτων, ἀπαρρέματων, μετοχῶν. Διακρίσεις μεταξὺ λέξεων καὶ ρημάτων. Ἰδιωματισμοί.

7) Τεχνικὴ ὁρολογία (Ἐπιλογή καὶ ἐπεξεργασία κειμένων ἀπὸ κατάλληλα βιβλία — Λεξιλόγιον — Εἰδικὴ ὁρολογία). (Συνεχῆς χρησιμοποίησις ποικίλων ἐκπαιδευτικῶν μεθόδων, μέσων καὶ «τεχνικῶν» διὰ τὴν βαθμιαίαν ἐμπέδωσιν τῶν γνώσεων).

#### Ἄρθρον 4.

Ἡ ἰσχὺς τοῦ παρόντος ἄρχεται ἀπὸ τοῦ σπουδαστικοῦ ἔτους 1978—79.

Εἰς τοὺς αὐτοὺς ἐπὶ τῆς Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων καὶ Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν Ὑπουργοὺς, ἀνατίθεμεν τὴν δημοσίευσιν καὶ ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος Διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 4 Ἰανουαρίου 1979

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ  
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Δ. ΤΣΑΤΣΟΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΙΩΑΝ. ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΔΟΣΙΑΔΗΣ



## Η ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

### ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΕΙ ΟΤΙ:

Ἡ ἐτήσια συνδρομή τῆς Ἐφημερίδας τῆς Κυβερνήσεως, ἡ τιμὴ τῶν φύλλων τῆς πού πούλιονται τμηματικὰ καὶ τὰ τέλη δημοσιεύσεων στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως, καθορίσθηκαν ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1974 ὡς ἀκολούθως:

#### Α' ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

1. Γὰ τὸ Τεύχος Α' .....	Δραχ.	600
2. » » » Β' .....	»	700
3. » » » Γ' .....	»	500
4. » » » Δ' .....	»	1.000
5. » » » Νομικῶν Προσώπων Δ.Δ. κτλ .....	»	500
6. » » » Παράρτημα .....	»	300
7. » » » Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν κτλ. ....	»	3.000
8. » » Δελτίο Ἐμπορικῆς καὶ Βιομηχανικῆς Ἰδιοκτησίας .....	»	200
9. Γὰ ὅλα τὰ τεύχη καὶ τὸ Δ.Ε.Β.Ι. ....	»	6.000

Οἱ Δήμοι καὶ οἱ Κοινότητες τοῦ Κράτους καταβάλλουν τὸ 1/2 τῶν ἀνωτέρω συνδρομῶν.

Ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Ἀλληλοβοηθείας Προσωπικοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου (ΤΑΠΕΤ) ἀναλογοῦν τὰ ἑξῆς ποσά:

1. Γὰ τὸ Τεύχος Α' .....	Δραχ.	30
2. » » » Β' .....	»	35
3. » » » Γ' .....	»	25
4. » » » Δ' .....	»	50
5. » » » Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου Δικαίου κτλ .....	»	25
6. » » » Παράρτημα .....	»	15
7. » » » Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν κτλ. ....	»	150
8. » » Δελτίο Ἐμπ. καὶ Βιομ. Ἰδιοκτησίας ..	»	10
9. Γὰ ὅλα τὰ τεύχη .....	»	300

#### Β'. ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΩΝ

Ἡ τιμὴ πωλήσεως κάθε φύλλου, μέχρις 8 σελ., εἶναι 3 δρχ., ἀπὸ 9 ὡς 40 σελ. 8 δρχ., ἀπὸ 41 ὡς 80 σελ. 15 δρχ., ἀπὸ 81 σελ. καὶ ἀνω ἡ τιμὴ πωλήσεως κάθε φύλλου προσαυξάνεται κατὰ 15 δρχ. ἀνὰ 80 σελίδες.

#### Γ'. ΤΕΛΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ

##### Ι. Στὸ Τεύχος Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν καὶ Ἐταιρειῶν Περιορισμένης Εὐθύνης:

##### Α'. Δημοσιεύματα Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν:

1. Τῶν δικαστικῶν πράξεων .....	Δραχ.	400
2. Τῶν καταστατικῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν...	»	10.000
3. Τῶν τροποποιήσεων τῶν καταστατικῶν τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν .....	»	2.000
4. Τῶν ἀνακοινώσεων καὶ προσκλήσεων σὲ γενικὲς συνελεύσεις, τῶν κατὰ τὸ ἄρθρο 32 τοῦ Ν. 3221/24 γνωστοποιήσεων, τῶν ἀνακοινώσεων, πού προβλέπονται ἀπὸ τὸ ἄρθρο 59 παρ. 3 τοῦ Ν.Δ. 400/70 «περὶ Ἀλλοδαπῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν» καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ΕΛΤΑ, πού ἀναφέρονται σὲ προσωρινὰ διατάξεις .....	»	1.000
5. Τῶν ἀνακοινώσεων τῶν ὑπὸ διάλυση Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν, κατὰ τὸ Β.Δ. 20/5/1939 .....	»	200
6. Τῶν ἰσολογισμῶν τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν .....	»	4.000
7. Τῶν συνοπτικῶν μηνιαίων καταστάσεων τῶν Τραπεζικῶν Ἐταιρειῶν .....	»	1.000
8. Τῶν ἀποφάσεων «περὶ ἐγκρίσεως τιμολογίων τῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν» .....	»	600
9. Τῶν ὑπουργικῶν ἀποφάσεων «περὶ παροχῆς ἀδείας ἐπεκτάσεως τῶν ἐργασιῶν Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν», τῶν ἐκθέσεων περιουσιακῶν στοιχείων Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν γενικά, καὶ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Δ.Σ. τοῦ ΕΛΤΑ, μετὰ τὴν ὁποίαν ἐγκρίνονται καὶ δημοσιεύονται οἱ κανονισμοὶ αὐτοῦ .....	»	4.000
10. Τῶν ἀποφάσεων «περὶ παροχῆς πληρεξουσιότητος πρὸς ἀντιπροσώπησης ἐν Ἑλλάδι ἀλλοδαπῶν Ἐταιρειῶν» καὶ τῶν ἀποφάσεων «περὶ μεταβιβάσεως τοῦ χαρτοφυλακίου Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιρειῶν κατὰ τὸ ἄρθρο 59 παρ. 1 τοῦ Ν.Δ. 400/70» .....	»	2.000
11. Τῶν ἀποφάσεων «περὶ συγχωνεύσεως Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν» .....	»	10.000

12. Τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Χρηματιστηρίου «περὶ εἰσαγωγῆς χρεωγράφων εἰς τὸ Χρηματιστήριο πρὸς διαπραγμάτευσην, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 2 παρ. 3 Α.Ν. 148/67» .....	Δραχ.	1.000
---	-------	-------

13. Τῶν ἀποφάσεων τῆς Ἐπιτροπῆς κεφαλαιαγορᾶς «περὶ διαγραφῆς χρεωγράφων ἐκ τοῦ Χρηματιστηρίου, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἁρθροῦ 2 παρ. 4 Α.Ν. 148/1967» .....	»	1.000
--	---	-------

##### Β'. Δημοσιεύματα Ἐταιρειῶν Περιορισμένης Εὐθύνης:

1. Τῶν καταστατικῶν .....	»	1.000
2. Τῶν τροποποιήσεων τῶν καταστατικῶν ....	»	400
3. Τῶν ἀνακοινώσεων καὶ προσκλήσεων .....	»	200
4. Τῶν ἰσολογισμῶν .....	»	1.000
5. Τῶν ἐκθέσεων ἐκτιμήσεως περιουσιακῶν στοιχείων .....	»	1.000

##### Γ'. Δημοσιεύματα Ἀλληλασφαλιστικῶν Συνεταιρισμῶν - Ἀλληλασφαλιστικῶν Ταμείων καὶ Φιλανθρωπικῶν Σωματείων:

1. Τῶν ὑπουργικῶν ἀποφάσεων «περὶ χορηγίσεως ἀδείας λειτουργίας Ἀλληλασφαλιστικῶν Συνεταιρισμῶν - Ἀλληλασφαλιστικῶν Ταμείων» .....	»	1.000
2. Τῶν ἰσολογισμῶν τῶν ἀνωτέρω Συνεταιρισμῶν, Ταμείων καὶ Σωματείων .....	»	1.000

##### ΙΙ. Στὸ Τέταρτο τεύχος, τῶν δικαστικῶν πράξεων, προσκλήσεων καὶ λοιπῶν δημοσιεύσεων.

»	»	400
---	---	-----

Τὸ ποσοστὸ ἐπὶ τῶν τελῶν δημοσιεύσεων στὸ Τεύχος Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν καὶ Ἐταιρειῶν Περιορισμένης Εὐθύνης, πού πρέπει νὰ καταβάλλεται ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Ἀλληλοβοηθείας Προσωπικοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου (ΤΑΠΕΤ), ὁρίσθηκε γενικά σὲ 50/o.

#### Δ'. ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ - ΤΕΛΩΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΩΝ Τ.Α.Π.Ε.Τ.

- Οἱ συνδρομὲς τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τὰ τέλη δημοσιεύσεων προκαταβάλλονται στὰ Δημόσια Ταμεία ἐναντὶ ἀποδεικτικοῦ εἰσπραξέως, τὸ ὁποῖο φροντίζει ὁ ενδιαφερόμενος νὰ τὸ στείλει στὴν Ὑπηρεσίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.
- Οἱ συνδρομὲς τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι δυνατόν νὰ στέλνονται καὶ σὲ ἀνύλογο συνάλλαγμα μετὰ ἐπιταγῇ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Διευθυντῆ τῶν Διοικητικῶν καὶ Οἰκονομικῶν Ὑποθέσεων τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.
- Τὸ ὑπὲρ τοῦ ΤΑΠΕΤ ποσοστὸ ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω συνδρομῶν καὶ τελῶν δημοσιεύσεων καταβάλλεται ὡς ἑξῆς:
  - στὴν Ἀθήνα: στὸ Ταμεῖο τοῦ ΤΑΠΕΤ (Κατάστημα Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου),
  - στὶς ὑπόλοιπες πόλεις τοῦ Κράτους: στὰ Δημόσια Ταμεία καὶ ἀποδίδεται στὸ ΤΑΠΕΤ σύμφωνα μετὰ τὴν 192378/3639/1947 (ΡΟΝΕΟ 185) καὶ 178048/5321/31.7.65 (ΡΟΝΕΟ 139) ἐγκύκλιος διαταγῆς τοῦ Γ.Λ.Κ.,
  - στὶς περιπτώσεις συνδρομῶν ἐξωτερικοῦ: ὅταν ἡ ἀποστολὴ τους γίνεται μετὰ ἐπιταγῆς, μαζί μ' αὐτὲς στέλνεται καὶ τὸ ὑπὲρ τοῦ ΤΑΠΕΤ ποσοστὸ.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντής

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΑΝ. ΣΠΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ